

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POSKYTOVÁNÍ HUMANITÁRNÍ POMOCI NA ÚZEMÍ
ČESKÉ REPUBLIKY**

Autor práce: Anetta Vojáčková

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Zároveň děkuji za spolupráci při řízených rozhovorech respondentům za jejich drahocenný čas, který mi byli ochotni věnovat.

ABSTRAKT

VOJÁČKOVÁ, A. *Poskytování humanitární pomoci na území České republiky: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2017, 71 s. Vedoucí bakalářské práce: plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: integrovaný záchranný systém, humanitární pomoc, neziskové organizace, rozvojová spolupráce, státní správa,

Práce přináší přehled současného stavu poskytování humanitární pomoci na území České republiky. První část práce zaznamenává vznik a vývoj humanitární pomoci. Nedílnou součástí této práce je vymezení základních pojmů humanitární pomoci, mimořádných situací, legislativy a státních a nestátních neziskových organizací. Ve druhé části práce se provádí šetření na základě řízených rozhovorů s odbornými zástupci organizací, poskytující humanitární pomoc. Tyto rozhovory jsou závěrem práce vyhodnoceny.

ABSTRACT

VOJÁČKOVÁ, A. Providing humanitarian aid in the Czech Republic: *Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2017. 71 p. Supervisor: plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: development cooperation, civil service, integrated salvage and rescue system, humanitarian aid, non-profit institution.

This bachelor thesis brings overview of current providing humanitarian aid on territory of Czech republic. The first part records the humanitarian aid formation and its development.

An integral part of the work is to define basic notions of humanitarian aid, exceptional situations, the legislation and state and non-state non-profit organisations. In the second part, the research on the base of structured interview with expert representatives of organizations who provide humanitarian aid was carried out. The interviews were evaluated at the end of the work.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Vymezení humanitární pomoci	12
2.1 Základní otázky, které humanitární pomoc řeší	12
2.2 Humanitární intervence	13
2.3 Rozvojová spolupráce	15
2.3.1 Aktéři rozvojové spolupráce	16
2.3.2 Základní témata rozvojové spolupráce.....	17
2.4 Historie humanitární pomoci	17
2.5 Principy, cíle, nástroje a základní pojmy humanitární pomoci	19
2.6 Základní pojmy humanitární pomoci	20
2.7 Formy humanitární pomoci	21
2.8 Legislativa pro poskytování humanitární pomoci na území ČR	24
3 Mimořádné události	27
3.1 Mimořádné události vyžadující záchranné a likvidační práce	27
3.2 Druhy mimořádných událostí	28
3.2.1 Základní klasifikace	29
3.3 Nejčastější mimořádné události v České republice	29
3.4 Činnost státních organizací a nestátních neziskových organizací v jednotlivých fázích mimořádných událostí	32
3.5 Fáze prevence (Mitigation).....	33
3.6 Fáze příprav (Preparedness)	33
3.7 Zásah při mimořádné události (Emergency response)	34
3.8 Fáze obnovy (Recovery)	35
4 Poskytování humanitární pomoci ze strany nestátních neziskových organizací	36
4.1 Český červený kříž	36
4.2 Adra	37

4.3	Člověk v tísní.....	38
4.4	Diakonie ČCE (českobratrské církve evangelické).....	39
4.5	Charita Česká republika	40
4.6	Armáda spásy	41
4.7	Financování nestátních neziskových organizací	41
4.7.1	Zdroje financování NNO.....	45
5	Poskytování humanitární pomoci ze strany státu.....	46
5.1	Státní správa hmotných rezerv	46
5.2	Materiální zahraniční humanitární pomoc (dále jen MZHP)	47
5.3	Obce.....	47
5.3.1	Poskytnutí státní podpory obcím při haváriích nebo živelních pohromách. 48	
5.4	IZS a jeho role v poskytování humanitární pomoci	49
5.5	Hasičský záchranný sbor České republiky	50
5.6	Policie České republiky	50
5.7	Zdravotnická záchranná služba České republiky	51
5.8	Rozdělení odpovědnosti za řešení opatření pro nouzové přežití a humanitární pomoc.....	52
6	Vyhodnocení řízených rozhovorů.....	54
6.1	Použitá výzkumná metoda.....	54
6.2	Vyhodnocení otázek a odpovědí řízených rozhovorů	55
6.2.1	Nestátní neziskové organizace	55
6.2.2	Státní subjekt.....	59
6.3	Závěr výzkumu.....	61
	Závěr	63
	Seznam použitých zdrojů	65
	Seznam zkratk	69
	Seznam tabulek a grafů	70

Přílohy 71

Úvod

Naše společnost je čím dál tím více ohrožena mimořádnými událostmi, které se vyskytují v různém rozsahu a na různých místech naší země. Bezpečnostní situace ve světě, zejména poslední aktuální události, stejně jako i zvyšující se četnost přírodních katastrof s ohledem na změny klimatu ukazují, že by se pro nás mělo stát prioritou být na tyto události připraveni a naučit se je zvládat. Jednou z možností, jak se snáze vyrovnat s mimořádnou událostí je včasné poskytnutí humanitární pomoci.

Cílem humanitární pomoci je zamezení ztrát na životech a zmírnění lidského utrpení způsobeného přírodními vlivy, lidmi, nebo ozbrojeným konfliktem. Dále jde o to poskytnout občanům zasaženým mimořádnou situací potřebnou materiální, finanční, či psychosociální pomoc. Poskytování humanitární pomoci se řídí mezinárodně uznávanými zásadami dobrého dárcovství, především základními principy lidskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti.

V České republice působí organizace, které se svým posláním zaměřují na poskytování humanitární pomoci. Pomáhá tedy nejenom samotný stát a jeho subjekty, ale i nestátní neziskové organizace. Všechny tyto organizace spojuje lidskost a touha pomáhat těm, kteří to potřebují. Jejich cílem je záchrana lidských životů a zmírnění utrpení. Jaká je tedy jejich vzájemná spolupráce a koordinace? Jak jsou rozděleny kompetence, kdo má jakou odpovědnost při poskytování humanitární pomoci a kdo tuto pomoc koordinuje? Které mimořádné události vyžadující poskytování humanitární pomoci se nejčastěji vyskytují na území České republiky? Tak nejen na tyto otázky se bude snažit bakalářská práce najít odpovědi.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je specifikovat možnosti poskytování humanitární pomoci na území České republiky, a to jak z pohledu neziskových, či státních organizací, ale i samosprávy a zhodnocení jejich současné činnosti.

V teoretické části se bakalářská práce zabývá principy, cíli a nástroji humanitární pomoci. Je zde popsána stručná historie humanitární pomoci, vymezeny pojmy jako je: humanitární katastrofa, humanitární pomoc atd. Jsou zde popsány jednotlivé fáze humanitární pomoci, typy krizí, které vedou k humanitární pomoci a dále pak jsou specifikovány i formy humanitární pomoci, její financování a pravidla pro poskytování humanitární pomoci, včetně legislativy, která tato pravidla stanovuje.

Dílčími cíli této práce je například analýza vývoje poskytování humanitární pomoci z delšího časového horizontu a vytipování nejčastějších mimořádných situací na našem území vyžadujících poskytnutí humanitární pomoci. Práce se zabývá především zmapováním současného stavu poskytování humanitární pomoci v České republice.

V závěru bakalářské práce jsou vyhodnoceny řízené rozhovory s pracovníky neziskových organizací. Z těchto rozhovorů vyplynou silné stránky, ale naopak i slabiny v poskytování humanitární pomoci v ČR.

V bakalářské práci je nejvíce využita metoda rešerše literatury a webových stránek týkající se problematiky humanitární pomoci. Rešerše je vyhledávání, příprava a patřičné prostudování dostupné literatury k danému tématu. Informace jsou čerpány z dostupných zdrojů, jako například – knižní publikace, noviny, odborné časopisy, nebo různé internetové stránky, které byly napsané odborníky na danou problematiku.¹

Komparace je metoda, která je založena na porovnání, či srovnání. Cílem komparace je vyhodnotit podobnosti, shody, nebo rozdíly.² Touto metodou v práci jsou porovnávány jednotlivé organizace, zaměřené na humanitární pomoc a typy humanitární pomoci.

---

¹ REŠERŠE. *Slovník cizích slov*[online].[cit. 2017-06-01]. Dostupné z: [www.<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/reserse,>](http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/reserse).

² KOMPARACE. *Slovník cizích slov* [online].[cit. 2017-06-01]. Dostupné z: http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=komparace&typ_hledani=prefix.>.

Další metodou, která je využita v této práci, je analýza. Jedná se o rozbor daného předmětu, který je zkoumán. Tento předmět je dále rozložen na jednodušší dílčí faktory, které jsou poté dále podrobněji rozebrány.³ V práci je použita u vývoje poskytování humanitární pomoci z delšího časového horizontu a vytipování nejčastějších mimořádných situací na našem území vyžadujících poskytnutí humanitární pomoci.

Závěrem práce je použita metoda řízeného rozhovoru, která slouží ke sběru dat potřebným k získání určitých informací. Tazatel má pro vybraného respondenta předem připravené otázky, na které potřebuje získat odpovědi.⁴ Odpovědi si tazatel zaznamenává a později je vyhodnocuje. V této práci, jak již bylo zmíněno, je tato metoda použita v praktické části, kdy jsou rozebrány a vyhodnoceny odpovědi vybraných respondentů k tématu poskytování humanitární pomoci na území České republiky.

---

³ ANALÝZA. *Slovník cizích slov* [online]. [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: [www.<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/analyza.>](http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/analyza).

⁴ŘÍZENÝ ROZHOVOR. *Managementmania* [online]. 2016 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: [www.<https://managementmania.com/cs/rizeny-strukturovany-rozhovor.>](https://managementmania.com/cs/rizeny-strukturovany-rozhovor).

2 Vymezení humanitární pomoci

Tato kapitola je jednou z nejdůležitějších a také nejobsáhlejších v této práci, protože je to celkový úvod do tématu humanitární pomoci. V této kapitole jsou definovány hlavní otázky, kterými se humanitární pomoc zabývá, kdy, jak a komu je pomoc poskytována a jakou formou. Nechybí ani podkapitola o samém počátku humanitární pomoci, tedy o stručné historii tohoto tématu. Nedílnou součástí kapitoly je celkem známé téma rozvojové spolupráce, v této práci je mu také věnována jedna podkapitola, která nám sdělí, co to rozvojová spolupráce je, co za témata rozvojová spolupráce řeší a kdo jsou jejími aktéry. Celou kapitolu uzavírá legislativa týkající se humanitární pomoci. Kapitola slouží jako celkový úvod k této práci.

Humanitární pomoc reaguje na momentální nerovnováhu v oblasti základních potřeb pro život. Pomoc je poskytována po dobu, kdy je daná země, oblast, či skupina lidí neschopna fungovat samostatně.⁵ Humanitární pomoc je tedy nárazová a krátkodobého charakteru. Promítá se zde reakce na momentální krizi a je poskytována po dobu, dokud postižená oblast není schopna z větší části samostatně fungovat.⁶

2.1 Základní otázky, které humanitární pomoc řeší

Otázek, které humanitární pomoc řeší je nespočet a odvíjí se od dané situace. Základní otázky lze ale shrnout do sedmi bodů:

- přežití,
- zdraví,
- zajištění přístřeší,
- přísun potravin,
- psychologická pomoc,
- poskytnutí základní hygieny,
- provizorní obnova školství,...⁷

---

⁵ HUMANITÁRNÍ POMOC. *Význam slova* [online]. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.vyznam-slova.com/Humanit%C3%A1rn%C3%AD%20pomoc.>>.

⁶ HORKROVÁ, M.; TÁBORSKÁ S. Globální problémy a rozvojová spolupráce. Praha: Rozvojovka, Člověk v tísni, 2005, s. 101-102.

⁷ HORKROVÁ, M.; TÁBORSKÁ S. Globální problémy a rozvojová spolupráce. Praha: Rozvojovka, Člověk v tísni, 2005, s. 101-102.

Ve prospěch obyvatelstva určitého regionu, postiženého krizovou situací mohou zasahovat vládní i nevládní organizace, dobročinné spolky i jednotlivci. V důsledku strádání na území jiného státu, může u obyvatelstva zasaženého regionu dojít k pomoci v mezinárodním měřítku.⁸

Poskytnutí humanitární pomoci závisí na možnostech české ekonomiky, závažnosti situace a potřeb zasaženého státu. Česká republika při jejím poskytování bere v potaz zásady mezinárodního společenství např. organizace spojených národů (dále jen OSN). Ministr zahraničních věcí spolu s ministrem vnitra schvaluje koncepční materiál – Postup při zapojování České republiky do záchranných operací a při poskytování humanitární pomoci. Materiál byl schválen v červnu 2001, a to do výše 5 mil. Kč. V případech vyžadující poskytnutí pomoci ve větším rozsahu, či spolupráci více ministerstev, rozhoduje vláda, nebo je povolán Krizový štáb České republiky.⁹

2.2 Humanitární intervence

Humanitární intervenci lze shrnout do čtyř základních sektorů. Několik velkých západních humanitárních organizací v roce 1998 vydali pro tyto sektory tzv. Sphere Standart (Sphere standard je organizace která byla založena v roce 1997 za účelem zlepšení poskytování humanitární pomoci. Jejich mottem je, že každý člověk má právo na důstojný život, a to i za předpokladu, že žije v nuzných podmínkách, a právě se nachází v ohnisku krize. Sphere každý rok stanovuje normy, základní postupy a povinnosti pro všechny humanitární pracovníky.)¹⁰

Čtyři základní sektory:¹¹

1. Voda a hygiena;
2. Potraviny;
3. Poskytování nouzového přístřeší;
4. Zdravotní péče.

---

⁸ HUMANITÁRNÍ POMOC. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: [www<http://www.mvcr.cz/clanek/humanitarni-pomoc.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/humanitarni-pomoc.aspx)

⁹Czech aid, 2002

¹⁰THE SPHERE PROJECT. *The Sphere Project* [online]. 2017 [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: [http://www.sphereproject.org/blog/what-will-2017-bring-for-humanitarian-standards/.](http://www.sphereproject.org/blog/what-will-2017-bring-for-humanitarian-standards/)

¹¹ Humanitární pomoc. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: [http://www.mvcr.cz/clanek/humanitarni-pomoc.aspx.](http://www.mvcr.cz/clanek/humanitarni-pomoc.aspx)

Poskytování pomoci v nouzi druhým má tyto základní důvody:

- Důvody náboženské a etické, které vycházejí z hodnot křesťanství, humanismu a kulturních tradic;
- Důvody politické a pragmatické, kde se výpomocí ekonomicky slabším státům dlouhodobě šetří prostředky, které by stát musel vynaložit na zajištění vlastní bezpečnosti a prosperity.
(prevence konfliktů, nelegální migrace a mezinárodního terorismu)¹²

Humanitární katastrofa je „ad hoc“- nenadálá krize, která zasáhne určitou oblast a zanechá po sobě oběti na životech, zraněné, nezvěstné, či jinak trpící lidi i velké materiální škody.¹³

V těchto případech rozlišujeme druhy pomoci:

- **Okamžitá pomoc:** vztahuje se na první okamžiky, dny, týdny bezprostředně po katastrofě a jedná se především o primární pomoc zaměřenou na záchranu životů (zdravotní materiál, záchranáři...) a podporu přeživších (pitná voda, potraviny, generátory, léky, hygienické potřeby...). Dle rozsahu nastalé krize a funkčnosti orgánů postižené země se v této fázi uplatňují struktury civilního, případně vojenského krizového řízení. Důležité role elementární koordinace se v první fázi ujímá OSN a Červený kříž. OSN uvolňuje prostředky z krizových fondů a také vydává okamžitou humanitární výzvu „flash appeal“ na zajištění základních potřeb pomoci. Červený kříž funguje především v místech s horší dostupností pomoci a s výraznou potřebou humanitární ochrany.
- **Časná rehabilitace:** Jedná se o období cca 2 týdny až 3 měsíce po katastrofě. Především zahrnuje péči o lidi vysílené následkem katastrofy. Zajišťuje základní potřeby pro život (potraviny a vodu, náhradní přístřeší, hygienické potřeby, léky, psychologickou, zdravotnickou a sociální péči). Má snahu o rychlou obnovu elementární infrastruktury, tj. elektřina, voda, dopravní spojení, zdravotnická zařízení a školy. Další fází je vyhodnocování škod, ke kterým v důsledku katastrofy došlo. Vyhodnocují se také potřeby obnovy, které vedou

¹² ROZVOJOVKA. *Rozvojovka* [online]. Rozvojovka, 2017 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: <<http://WWW.rozvojovka.cz/cile-humanitarni-pomoc>>

¹³ DRUHY A FÁZE HUMANITÁRNÍCH KRIZÍ. *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. 2016 [cit. 2016-12-05].

Dostupné z: WWW<http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html>

ke zpracování komplexního plánu obnovy a svolání dárcovské konference. Důležitá je zde role nevládních organizací, které poskytují pomoc z mezinárodních, vládních i soukromých zdrojů.

- **Fáze obnovy:** Zpravidla se počítá do dvou let od katastrofy. Zahrnuje komplexní obnovu přístřeší, infrastruktury, veřejných institucí i zdrojů obživy obyvatel. Následuje také fáze „building back better“ tedy snaha o obnovu postižené oblasti, tak aby byla úroveň rozvoje vyšší než před katastrofou, a to především u méně rozvinutých zemí. U zemí s výskytem extrémních klimatických jevů je důležitá prevence dalších katastrof.¹⁴

Podrobněji jsou tyto fáze rozebrány v kapitole 3 Mimořádné události.

2.3 Rozvojová spolupráce

Obecně existují dvě základní formy pomoci druhým v nouzi: humanitární pomoc a rozvojová spolupráce. Proto je pro tuto práci nezbytné stručně uvést, co pojem rozvojová spolupráce znamená.

Česká republika a další vyspělé státy projevují solidaritu s lidmi v málo rozvinutých zemích a cítí se povinni pomáhat řešit globální problémy, které do značné míry souvisejí s chudobou. Zahraniční rozvojová spolupráce je plnohodnotnou součástí zahraniční politiky České republiky a přispívá k naplňování jejich cílů.

Termín rozvojová spolupráce se zrodil po druhé světové válce jako výraz modernější formy humanitární tradice, symbolizující obecnější a šířeji pojatý lidský rozvoj a partnerský postoj zúčastněných stran. Spolupráce se zaměřila na monitorování dlouhodobých sociálních a ekonomických podmínek, ve kterých lidé v méně rozvinutých zemích světa žijí, a na hledání způsobů, jak by se tyto podmínky daly globálně zlepšit.

Rozvojová spolupráce je legislativně vymezena v zákoně č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon stanovuje podmínky pro uskutečňování zahraniční rozvojové spolupráce a poskytování humanitární pomoci do zahraničí

---

¹⁴ DRUHY A FÁZE HUMANITÁRNÍCH KRIZÍ. *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. 2016 [cit. 2016-12-05].

Dostupné z: http://WWW.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html>.

hrazených ze státního rozpočtu a působnost orgánů státní správy a České rozvojové agentury v této oblasti.¹⁵

Hlavními poskytovateli prostředků jsou:

- jednotlivé státy (zejména členské země Evropské unie, USA, Japonsko apod.);
- agentury OSN (The UN refugee agency – UNHCR, United Nations International Children's Emergency Fund – UNICEF, World Food Programme-WFP atd.).

Roku 1992 byl založen Úřad Evropského společenství Evropské komise pro humanitární pomoc ECHO z důvodu projevu Evropské solidarity s lidmi v nouzi po celém světě. Tento úřad rozděluje největší množství zdrojů na humanitární pomoc ve světě a funguje ve spolupráci s nevládními organizacemi a specializovanými agenturami OSN. Rovněž se snaží monitorovat dopad poskytování humanitární pomoci na její příjemce. Obdobou ECHO na globální úrovni je Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí.¹⁶

2.3.1 Aktéři rozvojové spolupráce

Za hlavní aktéry rozvojové spolupráce jsou téměř výlučně považovány vlády rozvinutých západních zemí, jejich protějšky v rozvojových zemích a konkrétní příjemci v terénu.

- Mezinárodní finanční instituce;
- Agentury OSN;
- Vlády;
- Evropská unie.

---

¹⁵ Zákon 151/2010 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, 2017 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: <https://WWW.zakonyprolidi.cz/cs/2010-151.>>.

¹⁶ ECHO. *Eur-lex.europa* [online]. 2016 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z: [WWW.http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:r10003>](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:r10003>).

2.3.2 Základní témata rozvojové spolupráce

Tématy rozvojové spolupráce se postupně ve větší či menší míře staly tyto tři základní problémy:¹⁷

- Populační exploze;
- Ekonomická nerovnováha;
- Životní prostředí a energetické zdroje.

Tato základní témata rozvojové spolupráce jsou pak v praxi realizována jako:¹⁸

- Boj s bezprostřední chudobou;
- Podpora vzdělávání;
- Podpora zdravotnictví;
- Rozvoj podnikání;
- Fyzická infrastruktura;
- Životní prostředí;
- Energetické zdroje;
- Gender a demokratizace, good governance.

2.4 Historie humanitární pomoci

Už v dávné minulosti byla vždy snaha pomáhat chudým a trpícím. Tyto snahy ovlivňovalo náboženství, a to především myšlenky humanismu, filantropie a pacifismu, které nám říkají, že je morální a etické pomáhat. Humanitární pomoc, tak jak ji známe dnes, se začala formovat zhruba před sto lety a prošla za tu dobu mnoha změnami. Celou dobu se mění jak charakter subjektů poskytujících pomoc, tak i charakter pomoci samotné.

Významnou osobností, která měla velký podíl na vzniku humanitární pomoci, byl Henri Dunant. V roce 1863 založil Stálý mezinárodní výbor pro pomoc raněným. Stejněho roku byl na konferenci v Ženevě založen Mezinárodní výbor Červeného kříže, což je považováno za počátek celosvětového hnutí Červeného kříže. Henri Dunant

---

¹⁷ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE. *Rozvojovka* [online]. CZECHIA.COM, 2017 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: <[www.http://www.rozvojovka.cz/rozvojova-spoluprace](http://www.rozvojovka.cz/rozvojova-spoluprace)>.

¹⁸ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE. *Rozvojovka* [online]. CZECHIA.COM, 2017 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: <www.http://www.rozvojovka.cz/rozvojova-spoluprace>.

obdržel spolu s Frédéricem Passym první udělenou Nobelovu cenu za mír, důvodem bylo založení Červeného kříže.¹⁹

Dalšími založenými organizacemi byla například v roce 1919 V Británii Save the children, která se zabývala především pomocí dětem. A ve stejném roce se také datují počátky katolické charity v českých zemích.²⁰

Rok 1988 byl pro Českou republiku v poskytování humanitární pomoci zlomový. V tomto roce postihlo Arménii ničivé zemětřesení o síle 7. Stupně Richterovy stupnice. Hlavní správa Sboru požární ochrany Ministerstva vnitra a životního prostředí ČR učinila rozhodnutí a vyslala do města Leninakanu (dnes Gyumri) 78člennou jednotku českých hasičů. Hasiči zachraňovali osoby ze zřícených objektů a poskytovali další pomoc zasaženému obyvatelstvu. Záchranáři tohoto typu byla pro Českou republiku ojedinělou záležitostí. Do této chvíle Česká republika poskytovala humanitární pomoc pouze finanční a materiální.

V roce 1999 byli všechny dostupné záchranářské sbory vč. našeho českého vysláni do Turecka a na Tchaj-wan, kde záchranáři opět zachraňovali osoby postižené zemětřesením. Po těchto záchranářských akcích se ukázalo, že Česká republika není na poskytování záchranářské pomoci do zahraničí připravena. Bylo zde sice mnoho nadšených lidí, kteří viděli záchranářství jako své poslání, ale chyběla opora v právních předpisech, smluvní ujednání, dohodnutá pravidla, metodické pokyny a speciální technické prostředky. Záchranářům chybělo potřebné vzdělání a odborná příprava.

Po přijetí zákona č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému se situace začala měnit. Tento zákon stanovil plnění úkolů v této oblasti, uložil Ministerstvu vnitra odpovědnost za rozhodnutí o pomoci a za její poskytnutí v dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí.

Návazným nařízením vlády č. 463/2000 Sb. pak byla stanovena základní pravidla pro zapojování se do mezinárodních záchranářských operací.²¹

Za zmínku stojí také materiál „Zapojení České republiky do mírových a záchranářských operací a humanitární pomoci“, který byl schválen usnesením vlády č. 458 ze dne

---

¹⁹ HENRI DUNANT. ČBDB [online]. 2016 [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <http://www.cbdb.cz/autor-27335-henri-dunant.>>.

²⁰ CHARITA ČESKÉ REPUBLIKY. *Charita České republiky* [online]. VIZUS, 2017 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/o-charite/z-historie/>>.

²¹ USAR: Historie vzniku obřadu USAR. *USAR* [online]. 2006 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=90.>>.

9. května 2001. Na tento materiál pak navazovala celá řada dokumentů schválených Bezpečnostní radou ČR a vládou ČR.

2.5 Principy, cíle, nástroje a základní pojmy humanitární pomoci

K ucelení informací je třeba shrnout a vysvětlit si základní pojmy týkající se humanitární pomoci. V první části této podkapitoly jsou vymezeny čtyři základní principy humanitární pomoci. Každá organizace, i každý jednotlivec mohou mít rozdílné nástroje, kterými chtějí dosáhnout určitého cíle v poskytování pomoci druhým, ale na těchto principech by měli stavět všichni bez rozdílu, protože například bez lidskosti by humanitární pomoc nikdy nevznikla.

Poskytování humanitární pomoci je postaveno na čtyřech základních principech a tj.:

Lidskost: Základním cílem humanitární pomoci je snížení utrpení lidí a záchrana životů.

Nestrannost: Nezáleží na barvě pleti, náboženství, ke kterému se hlásíme, či národnosti. Humanitární pomoc se poskytuje na základě identifikovaných potřeb, a to všem, bez rozdílu.

Neutralita: Ve válečných situacích, ozbrojených konfliktech se nepřiklání k žádné ze sporných stran.

Nezávislost: Cíle pomoci nejsou pod vlivem politických, ekonomických ani jiných zájmů dárce ani příjemce.²²

---

²² DRUHY A FÁZE HUMANITÁRNÍCH KRIZÍ. *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. 2016 [cit. 2016-12-05]. Dostupné z: WWW. <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevkladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html>.

Hlavními a nejdůležitějšími cíli humanitární pomoci jsou:

- Zmírnění útrap lidí;
- Respekt vůči lidské důstojnosti;
- Ochrana životů.²³

Humanitární pomoc má za cíl, co nejrychleji obnovit důstojné životy lidí, kteří byli zasaženi katastrofou a snížit jejich zranitelnost. Humanitární pomoc by měla být realizována především využitím základních nástrojů humanitární pomoci, což jsou: materiální pomoc a podpora, ochrana lidské důstojnosti a bezpečí, ekonomická podpora a prosazování humanitárních principů.⁸

2.6 Základní pojmy humanitární pomoci

Nedílnou součástí této kapitoly jsou základní pojmy, které se týkají humanitární pomoci. V této podkapitole jsou blíže vysvětleny pojmy jako humanitární katastrofa, zranitelnost, či rozvojová spolupráce.

Humanitární katastrofa: Teorie katastrof vznikla v 70. letech, a to zejména mezi prognostiky, futurology, matematiky, ale nejvíce mezi vědeckými pracovníky medicínských oborů, a to z důvodu, že je právě při katastrofách největší dopad na existenci člověka. Vznikají první pokusy o definici katastrofy. Dle Vladimira Igorevicha Arnolda je katastrofa „náhlá změna daného systému skokem v důsledku spojitých změn na vnější okolí“. Dle Petera Safara je katastrofa „mimořádná událost, při které došlo ke ztrátě nebo zasažení nejméně 50 osob a k vážnému narušení správní substruktury“.²⁴

Humanitární ochrana: Akce zamezující přímým i nepřímým dopadům války na civilní obyvatele. Zaměřuje se především na styl vedení války a na způsob, jakým státy vázané mezinárodními konvencemi a úmluvami zacházejí s lidmi, včetně uprchlíků.²⁵

Rozvojová spolupráce: Jedná se o dlouhodobý proces širě zaměřený na chudobu a lidský rozvoj.²⁶

---

²³ Globální problémy a rozvojová spolupráce. HORKROVÁ, Marie a Sylva TÁBORSKÁ. *Globální problémy a rozvojová spolupráce*. Praha: Rozvojovka, Člověk v tísni, 2005, s. 101-102. ISBN 9788086961552.

²⁴ MZV. MZV [online]. MZV, 2017 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: http://WWW.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html.>

²⁵ PRINCOVÁ, Květoslava. Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování. Vyd. 1. Olomouc: Caritas - Vyšší odborná škola sociální Olomouc, 2012, 121 s.

Zranitelnost: Je vystavenost riziku, že se naplní hrozba plynoucí z dlouhodobě hrozících katastrof, jako jsou: hladomor, chudoba, válka, přírodní katastrofy, epidemie.²⁷

2.7 Formy humanitární pomoci

Humanitární pomoc může mít rozdílné formy, ale všechny mají jediný cíl a to ochranu životů, zdraví a majetku zasaženého obyvatelstva mimořádnou událostí.

Tato pomoc má za úkol obyvatelstvu usnadnit zvládnutí dané mimořádné události, či krizové situace. Usnadňuje zároveň i návrat zasaženého obyvatelstva zpátky do běžného života.

Formy humanitární pomoci jsou:

1. Záchranářská pomoc (lidské zdroje);
2. Materiální pomoc;
3. Psychosociální pomoc (psychosociální intervence je soubor metod a postupů sloužících k řešení náročných až krizových životních situací osob, které traumatizující situaci prožili, či v ní nadále žijí);²⁸
4. Příspěvky mezinárodním organizacím a integračním seskupením;
5. Peněžní dary;
6. Projekty humanitární pomoci.²⁹

---

²⁶ Člověk v tísní o.p.s. (online) Praha: Člověk v tísní, o.p.s., 2006, (cit.12..02.2017) Dostupné na www.clovekvtsni.cz

²⁷ PRINCOVÁ, Květoslava. Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování. Vyd. 1. Olomouc: Caritas - Vyšší odborná škola sociální Olomouc, 2012, 121 s. ISBN 978-80-87623-04-6

²⁸ *Psychosociální intervence*. HOSKOVCOVÁ, Simona. 1. Praha: Karolinum, 2009, (celkem s. 186.) str.10.

²⁹ Humanitární pomoc: Jak se pomáhá. *Humanitární pomoc* [online]. 2016 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: [WWW.http://www.humanitarnipomoc.cz/jak-se-pomaha.>](http://www.humanitarnipomoc.cz/jak-se-pomaha.>).

Často se také setkáme s rozdělením forem humanitární pomoci do tří základních sektorů, kterými jsou:

a) Pomoc materiální

Materiální pomoc zahrnuje obstarání, skladování a distribuci životně důležitých artiklů jako jsou potraviny, pitná voda, ošacení a zajištění náhradního přístřeší evakuovaným osobám. Například nezisková organizace Charita zajišťovala při povodních na Balkáně v roce 2014 balíčky jídla, vody, čaje a hygienických potřeb.³⁰ Dalším příkladem může být tsunami v roce 2004, kdy ministerstvo zdravotnictví a ministerstvo zahraničních věcí ve spolupráci s organizací Zdravotnické zabezpečení krizových stavů poskytovali nutriční výživu, antibiotika a mnoho další materiální pomoci.

b) Pomoc nehmotná (manuální, technická, psychosociální)

Pomoc nehmotnou poskytují jak nestátní neziskové organizace, tak státní neziskové organizace, případně spolu tyto dva sektory spolupracují. Technická pomoc – jedná se například o odklizení trosk, způsobených katastrofou, o rekonstrukci poničených obydlí, stavbu protipovodňových opatření. Další nehmotnou pomocí je pomoc manuální, kdy organizace mohou zajišťovat logistiku, tedy převoz osob, či materiálu, ale také zprostředkovávat návazné služby a odbornou pomoc.³¹

Specifickou formou této pomoci je také pomoc psychosociální, tedy podpora vlastních zasažených sil ke zvládnutí krizové situace. Cílem tohoto typu pomoci je kromě postupného návratu zasaženého člověka do běžného života také lepší připravenost na potenciální příští mimořádnou událost.³²

Ve všech těchto typech pomoci, bývá hojně využívána dobrovolnická pomoc.³³ Příkladem mohou být například útoky 11. září ve Spojených Státech, kdy dobrovolníci z Červeného kříže byli velmi podstatným a významným zdrojem fyzické pomoci při stavbě dočasných přístřeší evakuovaným osobám. Při této katastrofě se taktéž

---

³⁰ KAVAN, Š. *Bezpečná společnost a voda*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, s. 121-122.

³¹ DOSTÁL, J. *Využití nevládních neziskových organizací na příkladu zvládnání povodní*. In MAREŠ, M.; REKTOŘÍK, J.; ŠELEŠOVSKÝ, J. *Krizový management: případové bezpečnostní studie*. Praha: Ekopress, 2013, s. 184.

³² MV ČR. *Pravidla dobrovolnické pomoci při mimořádných událostech*. 2013 [online], s. 7.

³³ MV ČR. *Pravidla dobrovolnické pomoci při mimořádných událostech*. 2013 [online], s. 10.

podíleli na psychologické pomoci obětem, jejich rodinám, ale dokonce i samotným záchranářům.³⁴

c) Pomoc finanční

Pomoc finanční může být zasaženému poskytnuta okamžitě, nebo přerozdělena až na základě zjištěných výsledků z terénního šetření, které přináší informace o konkrétních potřebách a výši potřebných finančních prostředků. Finance, které organizace získá, mohou být přiděleny jak jednotlivým domácnostem, tak organizacím, či zasaženým obcím, které s nimi dle uvážení, a především potřeby sami naloží. Nebo dle Dostála:³⁵ „dostupné finanční prostředky také mohou být použity k úhradě artiklů materiální pomoci.“

Příkladem finanční pomoci mohou být povodně v České republice v roce 2010, kdy Nadace Vodafone přerozdělovala finanční prostředky, a to pouze pomáhajícím neziskovým organizacím.³⁶

Uvedené formy humanitární pomoci se někdy v určitém okamžiku propojují a každá z těchto pomoci je nezbytná.

Státní a nestátní neziskové organizace se angažují ve všech těchto fázích prostřednictvím široké škály aktivit, ať už se jedná o pomoc materiální, finanční, poradenskou či vzdělávání profesionálů i široké veřejnosti. Řada z nich také na místě zasaženém takovouto událostí zůstává i v dlouhodobém měřítku

---

³⁴ AMERICAN RED CROSS. *September 11, 2001: Unprecedented Events, Unprecedented Response: A Review of the American Red Cross' Response in the Past Year*. 2002 [online], s. 4.

³⁵ DOSTÁL, J. *Využití nevládních neziskových organizací na příkladu zvládnání povodní*. In MAREŠ, M.; REKTOŘÍK, J.; ŠELEŠOVSKÝ, J. *Krizový management: případové bezpečnostní studie*. Praha: Ekopress, 2013, s. 184.

³⁶ DOSTÁL, J. *Využití nevládních neziskových organizací na příkladu zvládnání povodní*. In MAREŠ, M.; REKTOŘÍK, J.; ŠELEŠOVSKÝ, J. *Krizový management: případové bezpečnostní studie*. Praha: Ekopress, 2013, s. 186.

2.8 Legislativa pro poskytování humanitární pomoci na území ČR

Na úvod této podkapitoly je také důležité seznámit se s některými zákony a pojmy týkajícími se humanitární pomoci, ale také ochrany obyvatelstva. Tyto pojmy nalezneme především v zákonech: č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Na tyto zákony navazuje dále zákon č. 241/2000Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Pro účely zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému se rozumí:

Integrovaným záchranným systémem: je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací,

mimořádnou událostí: je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací,

záchrannými pracemi: jsou činnosti k odvrácení, nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví a majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin,

likvidačními pracemi: jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí,

ochranou obyvatelstva: je plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí, nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví, majetku a životního prostředí,

zařízením civilní ochrany bez právní subjektivity: (dále jen „zařízení civilní ochrany“), součástí právnické osoby nebo obce určené k ochraně obyvatelstva: tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcných prostředků,

věcnou pomocí: je poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty

obce: věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, starosty obce nebo hejtmana kraje³⁷

Dále dle zákona č. 239/2000 Sb. stanovující rozdělení složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) a to na dvě skupiny – základní a ostatní složky.

Základními složkami IZS se rozumí: Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „HZS ČR“), jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky (dále jen PČR).

Ostatními složkami IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.

Tyto složky spolupracují s IZS pouze na vyžádání určeným orgánem podle potřeby dané situace a podle rozhodnutí velitele zásahu, případně krizového štábu.³⁸

V zákoně 239/2000 Sb. je pojem humanitární pomoc vymezen jako: opatření prováděná za účelem pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí, v jejichž rámci se využívají lidské a materiální zdroje.

Krizovou situací se dle zákona č.240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů a dle zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů rozumí: škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také haváriemi ohrožujícími život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadující provedení záchranných a likvidačních prací, narušení kritické infrastruktury nebo jiná nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav.³⁹

---

³⁷ *Zákony pro lidi. Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: WWW.https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239.>.

³⁸ *Zákony pro lidi. Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: WWW.https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239.>.

³⁹ *Zákony pro lidi. Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: WWW.https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239.>.

Tyto zákony vznikaly postupem času jako reakce na některé mimořádné události, které postihovaly obyvatelstvo a také nyní slouží jako odpověď na tyto situace. Na území České republiky těchto událostí každým rokem přibývá, a proto je důležité mít funkční záchranný systém, který v případě potřeby zasáhne a ujme se řešení mimořádné situace.

Koordinace těchto situací je vždy náročná a velmi záleží na schopném vedení a sehranosti záchranného týmu. Správné fungování tohoto systému klade nároky na finanční, materiální, ale především lidské zdroje.

Největším problémem mimořádných situací jsou obyvatelé, kteří nemají povědomí o tom, jak se za těchto situací mají chovat. Tudíž velmi často znesnadňují práci záchranným složkám a celý proces záchrany se prodlužuje a ztěžuje. Proto by bylo dobré, kdyby obyvatelé znali některé základní pojmy a postupy ať už z medií, či jiných informačních zdrojů. Minimalizovaly by se tím situace, kdy občané ztěžují svým chováním práci zasahujícím složkám a urychlili by tak záchranu lidských životů.

3 Mimořádné události

Pro identifikaci různých rolí, které mohou neziskové nestátní, či státní organizace při mimořádných událostech naplňovat, je třeba blíže vymezit, co se pojmem mimořádná událost rozumí, respektive co se při nich odehrává. Tato kapitola nabízí nejprve obecnou definici mimořádných událostí a následně jejich druhy a nejčastěji vyskytované mimořádné události, které postihují Českou republiku. Mimořádnou událostí je působení negativních jevů a situací, při kterých je narušeno právo občanů na zdravý, bezpečný život a přiměřenou ochranu jejich majetku. Veškeré orgány státní správy a územní samosprávy mají za úkol činit příslušná opatření, která vedou k eliminaci, či zmírnění dopadů mimořádných událostí.⁴⁰ Kapitola mimořádné události je v této práci téměř nepostradatelná, jelikož ukazuje, při jakých situacích je humanitární pomoc poskytována. Navíc, jak je již výše napsáno, nás uvádí přímo do mimořádných situací, které mohou postihnout území České republiky a uvádí jednotlivé úseky fází, kde, již zasahují se svou pomocí organizace.

Veškeré působení nežádoucích sil a jevů vyvolaných činností člověka, či přírodními vlivy, které vyžaduje provedení záchranných, a likvidačních prací nazýváme mimořádnou událostí. Dále do kategorie mimořádných událostí spadají havárie ohrožující život, zdraví, majetek, nebo životní prostředí. Je to jakákoliv závažná událost, která způsobí narušení stability systému s ohrožením jeho bezpečnosti nebo existence. Mimořádné události se dají klasifikovat dle mnoha různých kritérií a oborů.⁴¹

3.1 Mimořádné události vyžadující záchranné a likvidační práce

Záchranné práce jsou činnosti, které vedou k odklonění a zredukování rizik, která vznikla mimořádnou událostí, a to především ve vztahu k ohrožení života, zdraví a majetku nebo životního prostředí.

---

⁴⁰ *Mimořádné události* [online]. Smartware s.r.o, 2017 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW.<<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>>

⁴¹ *Mimořádné události* [online]. Smartware s.r.o, 2017 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW.<<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>>

Likvidační práce jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.⁴²

Při mimořádných událostech zasahují základní složky integrovaného záchranného systému (dále jen IZS). IZS poskytuje nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě vzniku. Podle závažnosti události velitel zásahu vyhlásí dle plánu IZS (či HZS kraje) jeden z těchto poplachových stupňů:⁴³

1. Stupeň poplachu IZS,
2. Stupeň poplachu IZS,
3. Stupeň poplachu IZS,
4. zvláštní stupeň poplachu IZS.

Při nejvyšším zvláštním stupni poplachu, či požádání velitele zásahu, přebírá koordinaci a kontrolu mimořádné události hejtman kraje. V případě že mimořádná událost přesáhne území kraje, nebo České republiky, přebírá koordinaci události Ministerstvo vnitra.⁴⁴

3.2 Druhy mimořádných událostí

Mimořádné události ovlivňují a budou ovlivňovat naše životy, zdraví, majetek, ale i životní prostředí, či ekonomiku našeho státu. Klimatické změny, havárie v dopravě, či v průmyslu, požáry, kriminalita, terorismus a další jevy, ovlivňují rozsah a množství mimořádných událostí a také jejich dopad na lidskou společnost. Rostoucí závislost na technice přináší svou daň a činí nás zranitelnějšími. Mimořádné události si ve většině případů vyloženě humanitární pomoc žádají, protože mimořádná událost nás může zasáhnout ve chvílích, kdy na ni nejsme připraveni, a tudíž nemáme např. dostatečné finanční prostředky, které bychom použili k nápravě a k odstranění škod. Níže v této podkapitole je popsána základní klasifikace mimořádných událostí a také vybrané mimořádné události, které nejčastěji postihují Českou republiku.

---

⁴² *Mimořádné události* [online]. Smartware s.r.o, 2017 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW. < <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>.>

⁴³ *Mimořádné události. Portál BOZP* [online]. ERGOWORK, 2014 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW<(<http://www.portalbozp.cz/mimoradne-udalosti/>).>

⁴⁴ *Mimořádné události. Portál BOZP* [online]. ERGOWORK, 2014 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW<(<http://www.portalbozp.cz/mimoradne-udalosti/>).>

3.2.1 Základní klasifikace⁴⁵

1) Mimořádné události způsobené přírodními vlivy;

(lokální, globální, biotické a abiotické)

2) mimořádné události způsobené civilizačními vlivy;

(úmyslné, neúmyslné, vojenské, nevojenské)

3) mimořádné události způsobené kombinací přírodních a civilizačních vlivů.

(např. změna klimatu vlivem produkce skleníkových plynů)

Dalším kritériem rozdělení mimořádných událostí je velikost jejich dopadu. Dle něj mluvíme o událostech malého a velkého rozsahu. Události velkého rozsahu jsou mimořádnými událostmi, jejichž důsledky nejsou schopny svými silami zvládat lokální složky k tomu ustavené. Svým rozsahem tedy vyžadují pomoc složek regionálních, národních, v některých případech i nadnárodních.⁴⁶

V literatuře se objevuje také specifitější dělení dle intenzity následků, konkrétně dle počtu mrtvých či raněných na následující typy:⁴⁷

1. Katastrofa: více než 100 raněných, více než 10 mrtvých;
2. Hromadné neštěstí: 5 až 100 raněných, méně než 10 mrtvých;
3. Nehoda: 5 raněných.

Poslední dělení mimořádných událostí je dle kritéria četnosti jejich výskytu. Četnost výskytu mimořádných událostí malého rozsahu, jako požáry a automobilové havárie, je oproti těm velkého měřítko značně vyšší.⁴⁸

3.3 Nejčastější mimořádné události v České republice

Českou republiku zasahují zejména mimořádné události, způsobené přírodními vlivy jako jsou, povodně vzniklé přívalovými dešti, požáry způsobené dlouhodobým suchem apod. Krupobití a přívalové deště, které způsobí povodně a záplavy, nebo sněhové kalamity a náledí, které způsobí kolaps dopravy, či fungování infrastruktury

---

⁴⁵ JIA, H.; ORDÓÑEZ, F.; DESSOUKY, M. A modeling framework for facility location of medical services for large-scale emergencies. IIE Transactions, 2007, s. 41

⁴⁶ JIA, H.; ORDÓÑEZ, F.; DESSOUKY, M. A modeling framework for facility location of medical services for large-scale emergencies. IIE Transactions, 2007, s. 41

⁴⁷ DOMRES, B. Příspěvek ze semináře „Medicína katastrof“. Úrazová nemocnice v Brně, 2001 [online]

⁴⁸ JIA, H.; ORDÓÑEZ, F.; DESSOUKY, M. A modeling framework for facility location of medical services for large-scale emergencies. IIE Transactions, 2007, s. 46.

jsou zcela běžné. Naštěstí Česká republika není např. tolik „atraktivním“ místem pro emigranty, takže nemusíme jako naše sousední státy řešit emigrační vlny. To, ale neznamená, že se nepotýkáme s celou řadou mimořádných událostí.

Jaké mimořádné události zasahují Českou republiku, je uvedeno níže v kapitole s tabulkou s vybranými mimořádnými událostmi a dopady těchto krizových situací.

Nejčastější mimořádné události v ČR:⁴⁹

- 1) Požáry;
- 2) Bouře, vichřice a prudké větrné poryvy;
- 3) Zápavy, povodně;
- 4) Krupobití a přivalové deště;
- 5) Námrazy a náledí;
- 6) Sněhové vánice a kalamity;
- 7) Dopravní havárie (silniční, letecké, železniční);
- 8) Davová panika;
- 9) Násilné sociální konflikty;
- 10) Teroristická činnost;
- 11) Tornáda;
- 12) Násilné kriminální delikty;
- 13) Emigrační vlny;
- 14) Obtížná vedra a sucha;
- 15) Mezistátní konflikty;
- 16) Epidemie, pandemie (velká nákaza lidí);
- 17) Epizootie (velká nákaza zvířat).

---

⁴⁹*Mimořádné události* [online]. Smartware s.r.o, 2017 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW.<<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>>.

Příklady mimořádných událostí v ČR a jejich dopadů⁵⁰

Mimořádná událost	Možné dopady
Letecká havárie	Oběti na životech Ranění Požár Výbuch Škody na majetku (budovy) Mezinárodní dopady Poškození nákladu Přerušování dopravy Škody na veřejných službách
Silniční nehoda	Oběti na životech Ranění Požár a výbuch Přerušování dopravy Únik nebezpečných látek a kontaminace půdy, vody, vzduchu
Nebezpečný plyn	Oběti na životech Ranění Požár a výbuch Evakuace Přerušování podnikových činností
Povodeň	Oběti na životech Kontaminace pitné vody Ohrožení zdraví obyvatel Škody na majetku Přerušování fungování komunity Škody místní ekonomiky
Vichřice	Oběti na životech Škody na majetku Přerušování dopravy a komunikace Přerušování veřejných služeb

Tabulka č.1 – Příklady mimořádných událostí v ČR a jejich dopadů

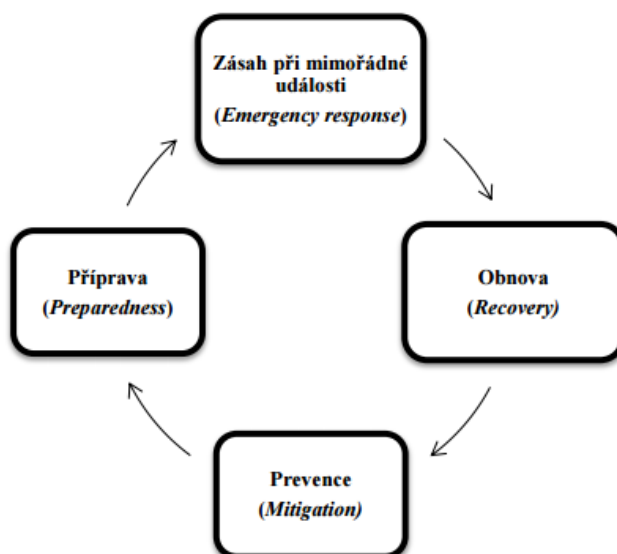
⁵⁰ *Mimořádné události* [online]. Smartware s.r.o, 2017 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW.<<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>>.

3.4 Činnost státních organizací a nestátních neziskových organizací v jednotlivých fázích mimořádných událostí

Každá mimořádná událost je stejně jako reakce na ni jedinečná. Nicméně každou mimořádnou událost většího měřítka lze rozdělit do několika základních fází. Každá tato fáze obsahuje určité činnosti, které zároveň reagují na specifické potřeby, které v těchto situacích vyvstávají. Tyto aktivity jsou zajišťovány jednotlivci, skupinami, organizacemi či soukromými a veřejnými profesionálními jednotkami včetně státních organizací a nestátních neziskových organizací.

Pro pozdější identifikaci rolí jednotlivých subjektů, tedy i státních a nestátních neziskových organizací je potřebné tyto fáze, potřeby a činnosti s nimi spojené vymezit. Zároveň tak bude možné specifikovat, ve kterých etapách mimořádné události státní a nestátní neziskové organizace se svými kapacitami přicházejí na scénu.

Obrázek č. 1: Fáze mimořádných událostí velkého rozsahu (CEM model)

Zdroj: Vlastní zpracování dle THORVALDSDÓTTIR, S.; SIGBJÖRNSSON, R. *Disaster-function management: basic principles*. *Natural Hazards Review*, 2013, s. 48.

Na obrázku můžeme přehledně vidět, v jakém pořadí jdou za sebou fáze mimořádných událostí velkého rozsahu. Těmto fázím jsou věnovány podkapitoly níže.

3.5 Fáze prevence (Mitigation)

Ve fázi prevence probíhají aktivity, jejichž účelem je odstranit, předcházet a snížit pravděpodobnost vzniku mimořádné události. Může se také jednat o dlouhodobé činnosti, díky kterým jsou ničivé následky nevyhnutelných událostí redukovány (např. výstavba protipovodňových opatření, sestavení krizových plánů).⁵¹

Fáze prevence znamená období, ve kterém se realizuje odborná příprava celého IZS, a to jak státních profesních (Policie ČR, Hasičský sbor ČR, armáda ČR, ...), tak nestátních složek (dobrovolní hasiči, Adra, Český Červený kříž, ...). Nedílnou součástí období prevence je vypracovávání metodik k poskytování humanitární pomoci, krizových plánů, či manuálů pro pracovníky v terénu, kteří zasahují na místě mimořádné události.

3.6 Fáze příprav (Preparedness)

Jak uvádí Dostál,⁵² - negativním důsledkům na lidstvo způsobovaným katastrofami nelze zcela zamezit, nicméně se můžeme pokusit je alespoň minimalizovat, k čemuž dochází právě ve fázi příprav. Potřeba příprav na mimořádnou událost se odvíjí od rozsahu preventivních opatření, tedy konkrétněji od toho, do jaké míry jsou tato opatření schopna zmírnit či odvrátit mimořádnou událost. V této fázi vláda, organizace a jednotlivci připravují krizové plány k záchraně životů a minimalizaci následků v případě příchodu takovéto události.

V rámci této etapy také dochází k nácviku modelových situací, ke shromažďování zásob, případně utváření partnerských dohod o poskytnutí materiální pomoci. Této přípravě se účastní v určité míře všechny subjekty, které se podílí na poskytování nejrůznějších forem pomoci při příchodu krizové situace. Jedním z konkrétních úkolů je například vytváření příslušné legislativy, či monitoring a vyhodnocení rizik spojených s mimořádnou událostí.⁵³

Ve fázi příprav se organizace věnují činnostem jako je například vzdělávání prostřednictvím různých přednášek, workshopů, nebo konferencí, které mají za cíl

---

⁵¹ THORVALDSDÓTTIR, S.; SIGBJÖRNSSON, R. Disaster-function management: basic principles. *Natural Hazards Review*, 2013, s. 50.

⁵² DOSTÁL, J. Katastrofy a český člověk v 21. století: pomáhat či nepomáhat? Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2015, s. 1-3

⁵³ THORVALDSDÓTTIR, S.; SIGBJÖRNSSON, R. Disaster-function management: basic principles. *Natural Hazards Review*, 2013, s. 50-52.

poskytnout informace a přípravu na mimořádné události profesionálním pracovníkům, ale i široké veřejnosti. Příkladem mohou být kurzy první pomoci pořádané Českým červeným křížem nebo výuka dětí formou hry, jak pomáhat lidem v krizových situacích. Jedním z dalších typů, které přispívají k informování veřejnosti o tom, jak zvládat krizové situace jsou příručky různého druhu, které jsou vydávány neziskovými organizacemi. (např. Obnova bytových domů po záplavách od neziskové organizace ADRA).⁵⁴

3.7 Zásah při mimořádné události (Emergency response)

Hlavním cílem po vzniku mimořádné události je snížit nastalou ekonomickou, sociální a fyzickou nestabilitu.⁵⁵ V první řadě jde o záchranu obětí, případné ošetření a přesun zasažených obětí do bezpečí. Nedílnou součástí je poskytnutí dočasného ubytování, potravin, pitné vody, hygienických pomůcek, či poskytnutí psychosociální intervence. Psychosociální pomoc je vedle IZS základní složkou pomoci při neštěstí. Psychosociální pomoc pokračuje jak v krátkodobém, tak v dlouhodobém horizontu po neštěstí a reaguje na potřeby zasažených občanů, a to až po úroveň podpory ve vzájemné svépomoci mezi příbuznými a sousedy.⁵⁶ Důležitým úkolem zasahujících složek je zabránění vzniku sekundárních škod, či alespoň pokus o jejich snížení (např. otrava kontaminovanou vodou). Dalším krokem je monitoring vzniklých škod, který přichází po odeznění akutní fáze bezprostředně po události.⁵⁷ Díky terénním šetřením, jejichž cílem je zmapovat materiální a psychické potřeby, které daná mimořádná událost způsobila, dojdeme k jednotlivým formám pomoci, jež bude potřeba poskytnout.⁵⁸

Při vzniku mimořádné události velkého rozsahu zasahují specializované složky státu (hasiči, policisté a záchranná služba). Tyto složky disponují potřebným vybavením a znalostmi, které jsou pro tyto situace nezbytné.⁵⁹ Nestátní neziskové organizace, které disponují podobnou technikou a specializují se na tyto úkony, se mohou také v akutní

---

⁵⁴ BAŠTECKÁ, B. Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy. Praha: Grada, 2005, s. 191-192.

⁵⁵ ARLIKATTI, S.; BEZBORUAH, K. C.; LONG, L. Role of Voluntary Sector Organizations in Posttsunami Relief: Compensatory or Complementary?. Social Development Issues, 2012, s. 66.

⁵⁶ Psychosociální intervenční tým Jihočeského regionu, Psychosociální intervenční tým URL: <http://hzscb.cz/download/upload/psycho/letakPSYCHOSOC_POMOC Květen 2017

⁵⁷ THORVALDSDÓTTIR, S.; SIGBJÖRNSSON, R. Disaster-function management: basic principles. Natural Hazards Review, 2013, s. 50.

⁵⁸ 9 MV ČR. Pravidla dobrovolnické pomoci při mimořádných událostech. 2013 [online], s. 6

⁵⁹ THORVALDSDÓTTIR, S.; SIGBJÖRNSSON, R. Disaster-function management: basic principles. Natural Hazards Review, 2013, s. 51.

fázi mimořádné události podílet na poskytování pomoci. Jednou z podmínek ale je, aby neziskové organizace, které se pomoci chtějí účastnit, byly přítomny na místě vzniku mimořádné události bezprostředně po jejím výskytu.⁶⁰

3.8 Fáze obnovy (Recovery)

Fáze obnovy trvá až do doby, kdy se všechny aspekty zasažené oblasti vrátí do normálního stavu, ve kterém se nacházely před katastrofou.⁶¹

Existují dva druhy této fáze:

Krátkodobá fáze obnovy: Cílem je zajistit základní životní potřeby zasaženým katastrofou dočasně. Konkrétní forma je například stavba provizorních přístřeší.

Dlouhodobá fáze obnovy: může trvat i několik let po katastrofě s cílem navrátit zasažené do normálního života.⁶²

V krátkodobém i dlouhodobém horizontu fáze obnovy působí státní organizace, ale i nestátní neziskové organizace. Tyto organizace se zaměřují na pomoc – materiální, nehmotnou (manuální, technická, psychosociální) a finanční.

(Tyto typy poskytování pomoci jsou blíže rozebrány v kapitole 2.4 – Druhy humanitární pomoci.)

Cílem druhé kapitoly bylo vymezení dalšího klíčového pojmu, kterým je mimořádná událost. Nejčastější mimořádnou událostí velkého rozsahu vyskytující se v ČR jsou od dob pádu železné opony povodně. V kapitole byly rozepsány jednotlivé fáze, které při krizových situacích většího rozsahu nastávají a také byly uvedeny jednotlivé příklady, jak organizace pomáhají a jaká je jejich role v jednotlivých fázích. Státní a nestátní neziskové organizace se angažují ve všech čtyřech těchto fázích prostřednictvím široké škály aktivit, ať už se jedná o pomoc materiální, finanční, poradenskou či vzdělávání profesionálů i široké veřejnosti.

---

⁶⁰ DOMRES, B. Příspěvek ze semináře „Medicína katastrof“. Úrazová nemocnice v Brně, 2001 [online].

⁶¹ THORVALDSDÓTTIR, S.; SIGBJÖRNSSON, R. Disaster-function management: basic principles. Natural Hazards Review, 2013, s. 50

⁶² THORVALDSDÓTTIR, S.; SIGBJÖRNSSON, R. Disaster-function management: basic principles. Natural Hazards Review, 2013, s. 50-51

4 Poskytování humanitární pomoci ze strany nestátních neziskových organizací

Česká republika má mnoho nestátních neziskových organizací. Každá organizace je specifická, poskytuje rozdílnou humanitární pomoc, pomáhá v různých oblastech, ale jedno mají tyto organizace společné a to, že chtějí pomáhat druhým a dělat svět lepším. V nestátních organizacích pracuje mnoho dobrovolníků, kteří tuto práci vykonávají čistě jen z důvodu, že mají dobrý pocit ze sebe a z toho, že dělají něco prospěšného pro někoho druhého.

Tato kapitola je zaměřena na vybrané a nejznámější neziskové nestátní organizace (dále jen NNO), které působí na území České republiky. Stručně jsou v této kapitole k vybraným organizacím napsány základní informace například o tom, komu daná NNO pomáhá a jakým způsobem. Také bude zmíněno, jak jsou tyto organizace financovány.

4.1 Český červený kříž

Český červený kříž (dále jen ČČK) je humanitární organizace, která působí na celém území České republiky, a to již od roku 1993. ČČK je součástí Mezinárodního Červeného kříže. Působí především v oblasti humanitární, sociální, zdravotní a zdravotně-výchovné.

Úkoly ČČK:

- Působí v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případech katastrof a jiných mimořádných událostí.
- Poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby.
- Působí výlučně jako uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby.
- Šíří znalost Ženevských úmluv.
- Působí v oblasti zdravotně-výchovné a spolupracuje s poskytovateli zdravotní péče.

ČČK v číslech:

- V roce 2016 měl ČČK 17.196 členů a dobrovolníků sdružených v 517 Místních skupinách ČČK v 69 Oblastních spolcích ČČK.

- Výnosy všech subjektů ČČK v roce 2015 činily 311,3 milionů Kč a náklady činily 311,1 milionů Kč.

„Poslání ČČK je předcházet a zmírňovat utrpení, chránit zdraví, život a úctu k lidské bytosti, podporovat vzájemné porozumění, přátelství a mír mezi národy bez rozdílů národnostních, rasových, náboženských, třídních a politických a usilovat o naplňování základních principů hnutí Červeného kříže.“⁶³

4.2 Adra

Adra byla v USA založena před více jak 50 lety. Jedná se o mezinárodní humanitární organizaci, která má zastoupení ve více jak 130 zemích světa. Česká pobočka patří mezi 3 největší humanitární organizace v ČR a vznikla v roce 1992.

Úkoly Adry:

- Pomoc seniorům, dětem a tělesně postiženým (v rámci dobrovolnických programů se ADRA zaměřuje na seniory, osoby s postižením, děti v dětských domovech nebo pacienty v nemocnicích. Dobrovolníci je navštěvují v přijímacích organizacích, chodí s nimi na procházky, čtou jim a naslouchají).
- Pomoc při povodních a jiných živelných katastrofách v ČR (Adra patří mezi největší koordinátory, kteří poskytují pomoc při těchto mimořádných událostech). Při těchto katastrofách poskytují materiální pomoc, koordinují práce obnovy bydlení a pitné vody, ale také nabízí psychosociální podporu zasaženým lidem.
- Globální rozvojové vzdělávání, které má za úkol vést žáky, studenty i pedagogy k zájmu o globální témata jako je například velmi aktuální téma migrace, ale i ochranu životního prostředí nebo chudobu a lidská práva.
- Realizace dlouhodobých rozvojových projektů (podpora vzdělání, zaměstnanosti atd.).
- Prodej věcí z „druhé ruky“ jedná se o projekt, který Adra zahájila v roce 2010, kdy díky štědrým dárcům, kteří darují zchovalé oblečení, obuv, hračky, nádobí, knihy atd., může Adra tyto věci prodat a použít na podporu dobrovolnických programů pro seniory, zdravotně postižené a těžce nemocné občany.

---

⁶³ ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. ČČK [online]. Český červený kříž, 2017 [cit. 2017-05-27]. Dostupné z: WWW.<<https://www.cervenykriz.eu/cz/cinnost.aspx>>.

Adra v číslech:

- Adra disponuje 11 dobrovolnickými centry.
- Vysílají do nemocnic, domovů pro seniory, ústavů sociální péče a dětských domovů více než 1 830 dobrovolníků.
- V roce 2014 90 % všech získaných prostředků od dárců a od veřejných institucí putovalo přímo k lidem, kterým je pomoc určena. Na zajištění administrativy a rozvoje organizace bylo použito pouze 8 %, v případě prostředků z veřejných sbírek je na administrativu použito pouze 5 %.

Poslání organizace ADRA

„ADRA pracuje s lidmi žijícími v chudobě a nouzi za účelem spravedlivé a pozitivní změny prostřednictvím posilujícího partnerství a zodpovědných kroků“.⁶⁴

4.3 Člověk v tísní

Člověk v tísní je NNO, která vychází z myšlenek humanismu, svobody, rovnosti a solidarity. Za základní hodnotu je považována lidská důstojnost a svoboda. Činnost této organizace vychází z osobní iniciativy a aktivity stovek jejich zaměstnanců a dobrovolníků. Působí jak v České republice, tak i v desítkách dalších zemí. Naléhavost situace určuje oblast a priority, kde bude organizace působit.

Úkoly Člověka v tísní:

- Sociální poradenství lidem ze sociálně znevýhodněného prostředí.
- Vzdělání dětí (v předškolních klubech připravují ty nejmenší na zápis do školy, po nástupu na Základní školu s nimi pracují na zlepšení školních výsledků a později také například pomáhají při nalézání cest k dalšímu osobnímu rozvoji a uplatnění).
- Zaměření na eliminaci negativních dopadů života v prostředí sociálního vyloučení.

---

⁶⁴ADRA. Adra [online]. Adra, 2014 [cit. 2017-05-27]. Dostupné z:WWW< <https://www.adra.cz/pomoc-v-cr.>>.

- Podpora a hledání řešení zejména v situacích, které souvisí s neadekvátním bydlením, či dlouhodobou nezaměstnaností a vysokou zadlužeností.
- Humanitární a rozvojová pomoc.
- Lidská práva.
- Sociální integrace (Člověk v tísni se problematikou života v sociálním vyloučení začal zabývat v roce 1999. Tehdy se zrodily Terénní programy, jejichž cílem bylo nabízet sociální poradenství lidem z chudinských lokalit).
- Vzdělávání a osvěta.
- Společnost Člověk v tísni usiluje o zvyšování povědomí české společnosti o problematice chudoby, rozvojové spolupráce, migraci nebo porušování lidských práv, i o zmírnění rasových a národnostních předsudků a xenofobii v České republice.
- Migrace (Informační a mediální Program migrace se věnuje otázkám migrace, jejich vnímání českou veřejností a životu cizinců v Česku).⁶⁵

Člověk v tísni v číslech:

- Působí asi v 60 městech a obcích České republiky a Slovensku.
- Celý tým tvoří přes 200 zaměstnanců (mezi ně patří i terénní a sociální pracovníci, poradci, vzdělávací pracovníci a koordinátoři).
- Součástí týmu je také 300 dobrovolníků (pracují především s dětmi).

4.4 Diakonie ČCE (českobratrské církve evangelické)

Rok 1989 byl pro Diakonii rokem obnovení, organizace existovala a fungovala již v minulosti, ale tehdejší totalitní moc všechny tyto organizace zrušila. Diakonie ČCE je v České republice druhou největší nestátní organizací, která na našem území poskytuje sociální služby. V ČR se zaměřují především na humanitární pomoc při povodních, ale také poskytují sociální služby těm jedincům, kteří se nacházejí ve složité životní situaci, se kterou si sami neporadí.

---

⁶⁵ Člověk v tísni. *Člověk v tísni* [online]. Praha: Člověk v tísni, 2013 [cit. 2017-05-28]. Dostupné z: WWW<<https://www.clovekv tisni.cz/cs/pomahame-v-cr.>>

Diakonie v číslech:

- Mají více než 130 zařízení po celé ČR a pomáhají denně tisícům lidí, kteří se nacházejí v nepříznivých životních situacích.
- Tým Diakonie tvoří více než 1700 pracovníků a 1000 dobrovolníků.⁶⁶

4.5 Charita Česká republika

Svoji činnost rozvinula Katolická charita v Československu po roce 1918. Oblastí působení této organizace bylo zejména zdravotnictví, pečovala o mládež v dětských domovech a sirotčincích. Pečovala o nemocné, duševně a tělesně postižené a staré občany. Po roce 1989 byly obnoveny činnosti diecézní charity.

Řádným členem mezinárodních organizací Caritas Europa a Caritas Internationalis je Charita Česká republika od roku 1995, sdružuje 146 charitních organizací působících ve 194 státech a územích světa.⁶⁷

Charita Česká republika je NNO a součástí římskokatolické církve. Působí jak v České republice, tak i v zahraničí. Funguje jako sdružení více než 300 charit. Provozuje širokou síť sociálních a zdravotních služeb a každoročně organizuje Tříkrálovou sbírku.⁶⁸

Úkoly Charity České republiky

- Pomoc lidem v tísní a sociální nouzi.
- Sociální, zdravotní a další charitní služby (například domácí péče, poradny, kluby v problémových lokalitách).
- Pomoc cizincům v České republice (poradny v šesti městech ČR, infolinka v mongolštině a vietnamštině, doučování jazyka a další formy pomoci. Zaměřuje se ale také na pomoc obětem obchodu s lidmi).
- Povodně a další humanitární činnosti v ČR (provozují humanitární sklady, poskytují psychosociální pomoc a odborné rady).

---

⁶⁶ DIAKONIE. *Diakonie* [online]. Diakonie ČCE, 2017 [cit. 2017-05-28]. Dostupné z: WWW.<<http://diakoniespolu.cz/co-delame/>>.

⁶⁷ PROCHÁZKA, 2006, s. 21.

⁶⁸ CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA. *Charita Česká republika* [online]. VIZUS, 2017 [cit. 2017-05-28]. Dostupné z: WWW< <http://www.charita.cz/>>

- Osvěta a vzdělávání.⁶⁹

Charita Česká republika v číslech:

- V současné době působí v charitě více než 3000 stálých pracovníků a tisíce dobrovolníků.
- Je vytvořena síť 300 farních, oblastních a diecézních charit na celém území České republiky.
- Je vybudováno přes 200 charitních domů a středisek.⁷⁰

4.6 Armáda spásy

Armáda spásy je mezinárodní křesťanská organizace, která má své ústředí v Londýně. V roce 1919 Armáda spásy začala působit a poskytovat pomoc na území České republiky. Avšak v roce 1950 byla její činnost ukončena tehdejším režimem. Rok 1990 byl novým začátkem pro tuto organizaci. Od tohoto roku se její členové kromě misijní práce, věnují péči o sociálně znevýhodněné a jinak potřebné občany.

Úkoly Armády spásy:

- Ubytovny pro bezdomovce.
- Denní centra (pro bezdomovce, propuštěné vězně, ...).
- Domy pro matky s dětmi.
- Ubytovny pro staré lidi a řadu komunitních center.
- Příslušníci AS se věnují také oblasti vězeňské péče a dalším humanitárním aktivitám (nouzové ubytování, ošacení, stravování, přeprava, lidské zdroje, poskytnutí prostor, možnosti jiné pomoci, působnost).⁷¹

4.7 Financování nestátních neziskových organizací

Tato kapitola se zabývá financováním nestátních neziskových organizací (dále jen NNO) a jejich zdroji. Některé NNO uvádějí přímo na svých webových stránkách přesná čísla, tedy kolik měly za určitý rok výdajů, ale také kolik příjmů, odkud tyto

⁶⁹ Charita Česká republika. *Charita Česká republika* [online]. VIZUS, 2017 [cit. 2017-05-28]. Dostupné z: WWW < <http://www.charita.cz/> .>

⁷⁰ Charita Česká republika. *Charita Česká republika* [online]. VIZUS, 2017 [cit. 2017-05-28]. Dostupné z: WWW < <http://www.charita.cz/> .>

⁷¹ PROCHÁZKA, 2006, s. 9.

příjmy pocházejí a kam a kolik financí bylo investováno. Níže v kapitole jsou uvedeny dva grafy, které poskytují tyto informace a pochází z webových stránek Člověk v tísni.

Finanční prostředky může NNO získávat z různých zdrojů. Za prvé se může jednat o tzv. přímou formu financování; v tomto případě finanční prostředky mohou neziskové organizace získávat z veřejných rozpočtů, a to díky své vlastní činnosti, nebo díky členským příspěvkům. Další formou financování je tzv. nepřímá forma financování, kdy finanční prostředky pocházejí od podnikatelů, individuálních dárců, nadací. Tato forma financování spočívá v daňovém zvýhodnění. NNO mohou tedy získávat finanční prostředky ze tří zdrojů a to z – veřejných, soukromých a vlastních. Nejlepší pro každou organizaci je uvedené způsoby financování kombinovat a nespoléhat se pouze na jeden z těchto možných druhů příjmů.⁷²

Právní úpravu, která se nejbližší dotýká financování neziskových organizací, nalezneme v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů. V §7 tohoto zákona jsou definovány výdaje státního rozpočtu, neziskových organizací se pak týkají zejména odstavce e) a i), ve kterých zákon říká, že ze státního rozpočtu se hradí: “dotace občanským sdružením a příspěvky politickým stranám” a “dotace nadacím, nadačním fondům a obecně prospěšným společnostem”.⁷³

NNO Člověk v tísni má na svých webových stránkách podrobně rozebrány finanční zdroje za rok 2015.

Jak je uvedeno na stránkách mezi hlavní zdroje příjmů člověka v tísni patřily především prostředky EU, státní rozpočet ČR, prostředky zahraničních vlád a agentur OSN. Dalšími důležitými přispěvateli byly jednotlivci, firmy a prostředky z vlastní činnosti. Z těchto zdrojů Člověk v tísni obdržel částku **1 475 881 000 Kč**.⁷⁴

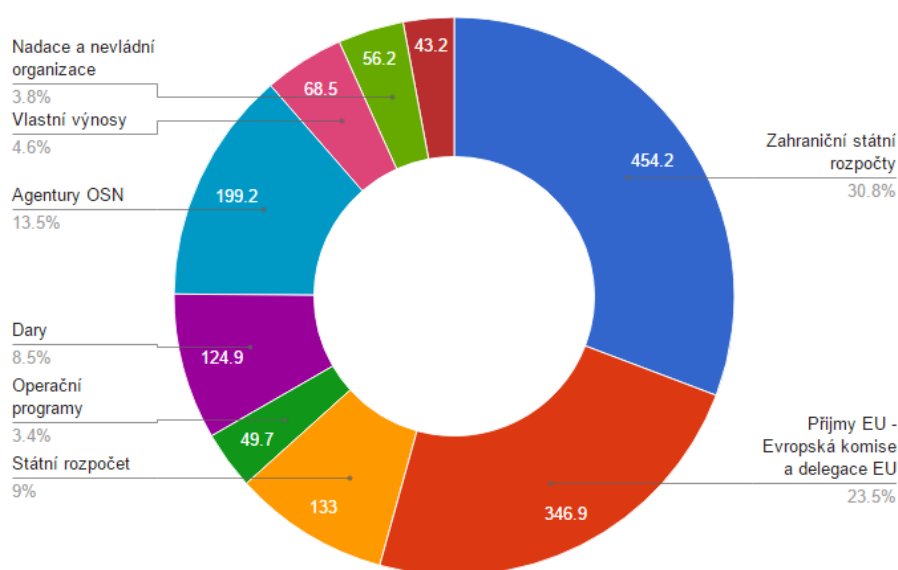
⁷² TETŘEVOVÁ, L. Veřejná ekonomie. 1. vydání. Příbram: Professional publishing, 2008. s. 46.

⁷³ § 7 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících předpisů

⁷⁴ ČLOVĚK V TÍSNI. *Člověk v tísni* [online]. Praha: Člověk v tísni, 2013 [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: WWW<<https://www.clovekvtisni.cz/cs/jak-hospodarime.>>.

Obrázek č.2 – Celkové výnosy společnosti v roce 2015

Celkové výnosy společnosti v roce 2015 (1.475,9 mil. Kč)

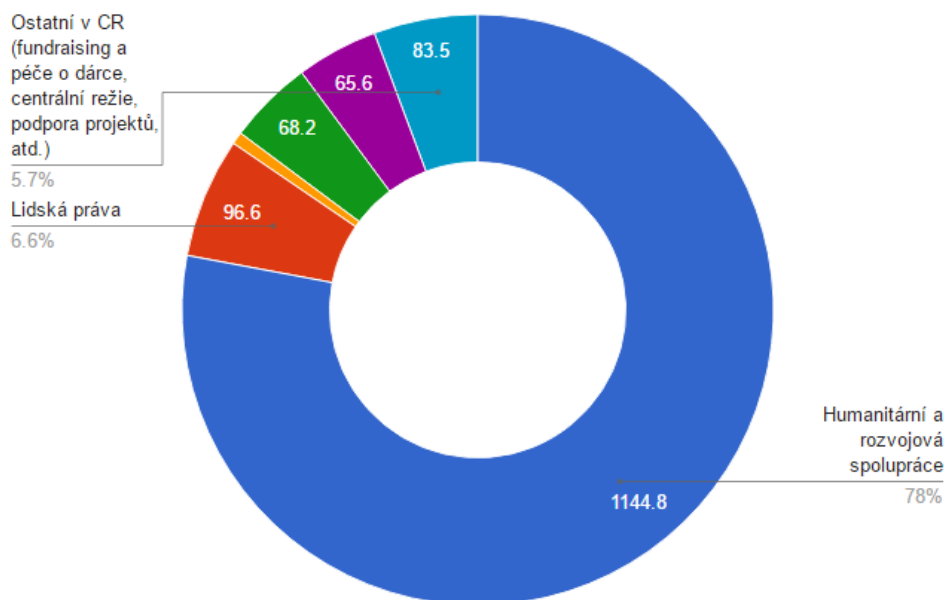

Zdroj: Člověk v tísni. *Člověk v tísni* [online]. Praha: Člověk v tísni, 2013 [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/cs/jak-hospodarime>

Jak z obrázku vyplývá, mezi největší zdroje příjmů organizace Člověk v tísni patří především prostředky Evropské unie, státní rozpočet ČR, prostředky zahraničních vlád a agentur OSN. Menšími, leč nepostradatelnými zdroji jsou dary od jednotlivců a firem. Posledním důležitým zdrojem jsou prostředky získané z vlastní činnosti.

Obrázek č. 3 – Celkové náklady společnosti v roce 2015

Celkové náklady společnosti v roce 2015 (1.468,5 mil. Kč)

Zdroj: Člověk v tísni. *Člověk v tísni* [online]. Praha: Člověk v tísni, 2013 [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/cs/jak-hospodarime>

Obrázek výše poukazuje na to, že největší položkou byly náklady na rozvojovou spolupráci, humanitární pomoc a obnovu. Významná část prostředků byla využita na programy sociální integrace a podporu centra pro lidská práva a demokracii. Na činnost kanceláře, péči o dárce a jiné provozní aktivity bylo vynaloženo přibližně 5 % celkových nákladů.

Na webových stránkách NNO Adra se můžeme dočíst, že v roce 2014 celých 90 % všech získaných prostředků od dárců putovalo přímo k lidem, kterým je pomoc určena. 8 % bylo využito na zajištění administrativy a rozvoj organizace.⁷⁵

⁷⁵ ADRA. *Adra* [online]. Adra, 2014 [cit. 2017-05-27]. Dostupné z: [WWW.< https://www.adra.cz/pomoc-v-cr.>](https://www.adra.cz/pomoc-v-cr.).

4.7.1 Zdroje financování NNO⁷⁶

- Agentury OSN a IOM (International organization for migration);
- Vláda ČR a prostředky samospráv;
- nadace a nevládní organizace;
- zahraniční vládní prostředky;
- prostředky EU;
- příjmy od jednotlivců a firem;
- ostatní příjmy.

---

⁷⁶ ČLOVĚK V TÍSNI. *Člověk v tísní* [online]. Praha: Člověk v tísní, 2013 [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: WWW.<<https://www.clovekvtsni.cz/cs/jak-hospodarime.>>.

5 Poskytování humanitární pomoci ze strany státu

Státní správa hmotných rezerv, ministerstva (zdravotnictví, zahraničních věcí, ministerstvo místního rozvoje, ...) IZS nebo samy obce a kraje – to jsou subjekty, které poskytují humanitární pomoc a zasahují v krizových situacích. V této kapitole jsou identifikovány, jednotlivé role a úkoly IZS a obcí, či krajů při poskytování humanitární pomoci v České republice.

5.1 Státní správa hmotných rezerv

Státní správa hmotných rezerv (dále jen SSHR) je ústředním orgánem státní správy v oblastech hospodářských opatření pro krizové stavy a státních hmotných rezerv.

SSHR v souladu s § 12 zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a změně některých souvisejících zákonů vytvořila zásoby pro humanitární pomoc. Při vyhlášení krizového stavu jsou tyto zásoby poskytovány státem osobám postiženým danou mimořádnou událostí. Všechny úkony, které se zásob humanitární pomoci týkají (pořízení, skladování, ochraňování a přepravu k vyžadujícímu správnímu úřadu) zabezpečuje SSHR. Správní úřad, kterému byla humanitární pomoc doručena odpovídá za převzetí, přidělení postiženým osobám a zamezení zneužití pomoci.

Humanitární pomoc, která byla přidělena od SSHR, je poskytována zasaženým osobám bezplatně.

Zásoby humanitární pomoci slouží pro první tři dny krizové situace k zajištění nezbytných životních potřeb fyzických osob, které vlivem krizové situace zůstaly bez potřebných věcných prostředků.⁷⁷

Na základě požadavku o vydání zásob pro humanitární pomoc, který vzejde např. od krajského úřadu, obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo určené obce rozhoduje předseda SSHR. Za přidělení zásob pro humanitární pomoc fyzickým osobám vážně postiženým krizovou situací odpovídá primátor, hejtman, starosta obce

---

⁷⁷ SSHR. *Státní správa hmotných rezerv* [online]. SSHR, 2009 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW<http://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/Stranky/dalsi_vecne_zdroje_v_pusobnosti_sshr.aspx>.

s rozšířenou působností nebo starosta určené obce, kterému byly zásoby pro humanitární pomoc poskytnuty. Vydané zásoby se neuhrazují ani nevracejí.⁷⁸

5.2 Materiální zahraniční humanitární pomoc (dále jen MZHP)

SSHR jménem České republiky v souladu se zákonem č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv“ přebírá movitý majetek, který je darován České republice v rámci humanitární pomoci v době krizových stavů. Dnem převzetí humanitární pomoci nabývá SSHR oprávnění s tímto majetkem hospodařit a podle potřeby ho začleňuje do příslušné kategorie státních hmotných rezerv. Po dobu krizových stavů postupuje Správa při hospodaření s tímto majetkem v souladu s požadavky Ministerstva vnitra.⁷⁹

Humanitární pomoc do zahraničí

V souladu se zákonem č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci do zahraničí, Správa státních hmotných rezerv podle požadavku Ministerstva zahraničních věcí nebo Ministerstva vnitra vytváří zásoby pro humanitární pomoc do zahraničí.

Takto vytvořené státní hmotné rezervy se zařazují do kategorie pohotovostních zásob.⁸⁰

5.3 Obce

Při mimořádných situacích zákon č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému specifikuje úkoly pro starostu obce a obecní úřad. Tento zákon také ukládá povinnost orgánům obce s rozšířenou působností zajišťovat připravenost na řešení krizových situací.

V krizovém řízení plní obec úkoly ve dvou různých režimech:

- 1) v režimu bez vyhlášení krizového stavu (příprava obce na řešení krizové situace)

⁷⁸ Ministerstvo zahraničních věcí. *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. KAKTUS Software, spol. s r.o., 2010 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW.<http://www.mzcr.cz/dokumenty/poskytovani-humanitarni-pomoci-v-cr_11293_1638_3.html>.

⁷⁹ SSHR. *Státní správa hmotných rezerv* [online]. SSHR, 2009 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW.<http://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/Stranky/dalsi_vecne_zdroje_v_pusobnosti_sshr.aspx>.

⁸⁰ SSHR. *Státní správa hmotných rezerv* [online]. SSHR, 2009 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW.<http://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/Stranky/dalsi_vecne_zdroje_v_pusobnosti_sshr.aspx>.

2) v režimu vyhlášení krizového stavu (řešení krizové situace).

Dále je pevně stanoveno, jaké povinnosti má v době krizové situace obec jako celek a jaké úkoly se týkají starosty obce. Obecní úřad například přímo spolupracuje s hasičským sborem, kterému poskytuje součinnost při zpracování krizového plánu kraje, nebo obce s rozšířenou působností (dále je ORP), vede přehled možných zdrojů rizik a v rámci prevence podle zvláštních právních předpisů, odstraňuje nedostatky, které by mohly vést ke vzniku krizové situace atd.⁸¹

5.3.1 Poskytnutí státní podpory obcím při haváriích nebo živelních pohromách.

Obci, která se z důvodu mimořádné situace přechodně ocitla v obtížných poměrech lze poskytnout státní podporu.

Tato podpora je poskytována:

- ze státního rozpočtu ve formě jiné mimořádné formy finanční pomoci,
- formou hmotné pomoci podle zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy,
- dle zákona č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově postiženého živelní nebo jinou pohromou (na poskytnutí této státní pomoci není právní nárok).

Fyzickým osobám jsou vypláceny peněžité dávky příslušným obecním úřadem dle zvláštních právních předpisů z neinvestiční účelové dotace na sociální dávky.

„Při plnění krizových opatření a realizaci hospodářských opatření (zákon 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy) obecní úřad ORP:

- připravuje a vyhláší regulační opatření a plní úkoly uložené mu krajským úřadem k zajištění nezbytných dodávek,

---

⁸¹ NAVRÁTIL, L.: Ochrana obyvatelstva. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 2006. 57 s.

- požaduje u Správy státních hmotných rezerv vydání zásob humanitární pomoci fyzickým osobám vážně postižených krizovou situací; za jejich přidělení fyzickým osobám odpovídá starosta ORP.

Za stavu nebezpečí může starosta ORP v území, pro které byl vyhlášen stav nebezpečí, uložit právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, mající místo podnikání nebo sídlo podniku nebo organizační složky v příslušném územním obvodu, povinnost:⁸²

- dodávat výrobky, práce nebo služby, které jsou předmětem jejich činnosti nebo podnikání, a to v přiměřeném množství,
- skladovat ve svých prostorách materiál určený pro překonání stavu nebezpečí a odstranění jeho následků nebo toto skladování strpět,
- přemístit dopravní a mechanizační prostředky, jakož i výrobní nebo provozní prostředky movité povahy a zásoby na určené místo.

5.4 IZS a jeho role v poskytování humanitární pomoci

IZS ČR neboli integrovaný systém České republiky je systém, který zabezpečuje koordinovaný postup záchranných, pohotovostních, odborných a jiných složek orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při likvidaci havárií, hromadných neštěstí a katastrof, při kterých došlo k hromadnému postižení zdraví, nebo k rozsáhlým ekologickým poškozením a těžkým ztrátám na majetku.

Množství jednotlivých krizových situací, které jsou složité jak na likvidaci, tak na zvyšující se technickou náročnost při jejich likvidaci si žádají odborný a koordinovaný přístup a k tomu slouží náš integrovaný systém. Tato podkapitola je věnována hasičskému záchrannému sboru, policii a zdravotnické záchranné službě a jejich základním úkolům. Každý z těchto subjektů má v poskytování humanitární pomoci svou jedinečnou a důležitou roli.⁸³

⁸² NAVRÁTIL, L.: Ochrana obyvatelstva. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 2006. 57 s.

⁸³ NAVRÁTIL, L.: Ochrana obyvatelstva. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 2006. 57 s.

5.5 Hasičský záchranný sbor České republiky

HZS ČR byl zřízen na základě zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.

Základní úkoly:

- chránit životy a zdraví obyvatel
- chránit majetek
- poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech

HZS ČR plní úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených souvisejícími právními předpisy, zejména zákonem o IZS, zákonem o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Je oprávněn uzavírat jménem ČR s určenými subjekty dohody upravující bližší podmínky a způsob vzájemné spolupráce.⁸⁴

HZS ČR při plnění svých úkolů spolupracuje se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty. Předmětem spolupráce je zejména stanovení práv a povinností při vzájemném poskytování pomoci a informací při mimořádných událostech, pokud tomu nebrání ustanovení jiných právních předpisů nebo povinnost mlčenlivosti. HZS ČR je oprávněn uzavírat jménem ČR se všemi subjekty uvedenými v druhém odstavci dohody, upravující bližší podmínky a způsob vzájemné spolupráce.⁸⁵

5.6 Policie České republiky

PČR byla jako ozbrojený bezpečnostní sbor ČR zřízena zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Její postavení v současné době upravuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Policie slouží veřejnosti.

Základní úkoly:

- chránit bezpečnost osob

---

⁸⁴ NAVRÁTIL, L.: Ochrana obyvatelstva. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 2006. 57 s.

⁸⁵ Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- chránit majetek a veřejný pořádek
- předcházet trestné činnosti,
- plnit úkoly na úseku veřejného pořádku a bezpečnosti.⁸⁶

PČR při plnění svých úkolů spolupracuje s mezinárodními organizacemi a policejními institucemi a s bezpečnostními sbory jiných států.⁸⁷ PČR vykonává v místě provádění záchranných a likvidačních prací úkoly podle zákona.⁸⁸ Policista nebo útvar policie se podílejí na provádění záchranných a likvidačních prací, včetně letecké podpory IZS ČR a letecké podpory v krizových situacích, jsou-li k tomu vycvičeni a vybaveni, je-li to nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku a jsou-li k tomu určeni policejním prezidentem.⁸⁹

5.7 Zdravotnická záchranná služba České republiky

Základní úkoly zdravotnické záchranné služby:

Poskytování odborné neodkladné přednemocniční péče od okamžiku vyrozumění až po předání postiženého do nemocniční péče a základním principem činnosti je provedení maxima možných dostupných lékařských výkonů na místě nehody a před hospitalizací.

Poskytovatel zdravotnické záchranné služby (dále jen ZZS) je základní složkou IZS ČR. Činnostmi k připravenosti poskytovatele ZZS na řešení mimořádných událostí a krizových situací jsou činnosti, kterými jsou zajišťovány úkoly:⁹⁰

- k přípravě a řešení mimořádných událostí a krizových situací pro oblast poskytování ZZS,
- k přípravě na společné zásahy složek IZS,
- vyplývající z dokumentace IZS.

⁸⁶ ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V., HANUŠKA, Z.: Integrovaný záchranný systém. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2005. 157 s.

⁸⁷ Navrátil, L.: Ochrana obyvatelstva. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 2006. 57 s. ISBN 80-7040-794-8.

⁸⁸ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁰ Zákon č. 374/2001 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů

Poskytovatel ZZS je povinen: ⁹¹

- nepřetržitě zajišťovat činnosti k připravenosti na mimořádné události a krizové situace,
- zpracovat podklady k dokumentaci IZS. Činnosti k připravenosti na řešení mimořádných událostí a krizových situací zajišťuje poskytovatel ZZS prostřednictvím pracoviště krizové připravenosti. Úkoly pro zajištění činností k připravenosti na řešení mimořádných událostí a krizových situací je poskytovatel ZZS povinen plnit podle postupů stanovených v rámci plánovacích dokumentů orgánů krizového řízení, havarijního plánování a dokumentace IZS.

Pracoviště krizové připravenosti je určeno pro koordinaci: ⁹²

- úkolů vyplývajících pro poskytovatele ZZS z krizového plánu kraje, havarijního plánování a dokumentace IZS,
- psychosociálních intervenčních služeb pro zaměstnance poskytovatele ZZS a další pracovníky v případě mimořádné události nebo krizové situace při provádění záchranných a likvidačních prací,
- vzdělávání a výcviku pro plnění úkolů poskytovatele ZZS v oblasti krizového řízení, urgentní medicíny a medicíny katastrof,
- vzdělávání a výcviku složek IZS k poskytování neodkladné resuscitace,
- komunikačních prostředků pro plnění úkolů poskytovatele ZZS v IZS a v krizovém řízení.

5.8 Rozdělení odpovědnosti za řešení opatření pro nouzové přežití a humanitární pomoc

Tato odpovědnost je v souladu s platnými právními normami rozdělena mezi:

- Orgány obce –
obecní úřady a starostu obce; orgány obce s rozšířenou působností –

---

⁹¹ Zákon č. 374/2001 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů

⁹² Zákon č. 374/2001 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů

- obecní úřad s rozšířenou působností
a starostu obce s rozšířenou působností;
- Orgány kraje a orgány s krajskou působností – krajský úřad a hejtman kraje;
  - Hasičský záchranný sbor kraje;
  - Fyzické osoby;
  - Právnické a podnikající fyzické osoby;
  - Ministerstva a jiné správní úřady apod.⁹³

Každý z těchto subjektů má svou důležitou roli v nastalé krizové situaci a všichni se na řešení těchto situací podílí důležitou měrou. Obecní úřady vytváří přípravná opatření k nouzovému přežití, starosta obce organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití, při mimořádné události. Hasičský záchranný sbor kraje organizuje a koordinuje nouzové přežití. Všechny tyto subjekty vědí, jak se v těchto situacích zachovat a co mají dělat. Nepříjemnost, která může nastat, je to, že si někteří občané neuvědomují, že odpovědnost nese každý přirozeně sám za sebe, a proto by obyvatelé neměli pouze vyčkávat na to, až situaci za ně vyřeší někdo jiný, ale aktivně se podílet na pomoci sobě, i svým blízkým.

---

⁹³ DOLEŽEL M., KYSELÁK J., MIKA O. J., NOVÁK J.: Základy ochrany obyvatelstva, Palackého universita v Olomouci, 2014, 208 s.

6 Vyhodnocení řízených rozhovorů

Do praktické části práce byla vybrána metoda řízených rozhovorů, které poskytovali pracovníci z neziskových organizací a zástupce organizace Národní základny humanitární pomoci ve Zbirohu (dále jen NZHP), kterou spravuje Hasičský záchranný sbor České republiky. Závěrem kapitoly jsou vyhodnoceny poznatky z poskytnutých rozhovorů.

6.1 Použitá výzkumná metoda

Při průzkumu současného stavu poskytování humanitární pomoci na území České republiky byla použita metoda řízených rozhovorů. Dvě respondentky z NNO so uhlasily s osobními schůzkami, při kterých rozhovory proběhly. S respondentem z NZHP byl řízený rozhovor proveden po telefonu a některé otázky a nejasnosti byly ještě později doplněny pomocí emailové komunikace.

Vlastní systematicky orientovaný výzkum má čtyři hlavní fáze⁹⁴

- Úvodní projekt, kdy byly stanoveny otázky pro řízený rozhovor a technické zajištění celého průzkumu;
- vlastní pozorování, tedy kontakt s dotazovanými osobami a shromáždění odpovědí od respondentů;
- zpracování získaných údajů, tedy popis a analýza získaných informací;
- závěrečná či interpretační fáze.

Na použité sociologické metody výzkumu, tedy řízený rozhovor, jsou kladeny požadavky především na jejich objektivnost, standardnost, spolehlivost, platnost a kvalitu i kvantitu interpretace.

Objektivnost metody je dána mírou její nezávislosti na osobě, přispívá k jednoznačnosti interpretace výsledků, protože omezuje nebezpečí, že by byla zkreslena fakta, která byla získána. Objektivita metody znamená, že zkoumaná osoba

---

⁹⁴KOHOUTEK, R.. *Dotazník jako průzkumná metoda* [online]. 2008[cit. 26-1- 2013]. Dostupné z www: < <http://rudolfkohoutek.blog.cz/1002/dotaznik-jako-pruzkumna-metoda>>.

má minimální možnost ovlivnit výsledky at' v tom či onom směru. Standardností rozumíme požadavek, kdy použijeme identickou metodu u různých osob za podmínek u všech osob stejných.⁹⁵

6.2 Vyhodnocení otázek a odpovědí řízených rozhovorů

S žádostí o poskytnutí řízeného rozhovoru bylo osloveno 8 nestátních neziskových organizací a 4 státní subjekty. Z těchto oslovených organizací svolili s řízeným rozhovorem 3 zástupci. Ostatní spolupráci odmítli z důvodu časové zaneprázdněnosti a někteří z důvodu, že již v minulosti podobných rozhovorů poskytli nespočet.

Řízený rozhovor byl sestaven z devíti hlavních otázek, kde samozřejmě došlo i k tomu, že na všechny nebyla získána adekvátní odpověď a často se v rozhovoru odbočovalo jinými směry. Otázky byly pro státní i nestátní subjekty formulovány podobně. Pro lepší orientaci a následnou komparaci neziskových organizací s NZHP, bude vyhodnocení v kapitole rozděleno na otázky a odpovědi od NNO a následně od státního subjektu.

6.2.1 Nestátní neziskové organizace

Jak je již výše uvedeno otázek pro NNO bylo sestaveno celkem 9. Prvním respondentem je slečna (dále jen R1) z neziskové organizace Člověk v tísni a druhým respondentem je paní (dále jen R2) z neziskové organizace Diakonie Českobratrské církve evangelické.

1) Jaká je Vaše funkce v organizaci? A co je Vaší motivací pro výkon humanitárního pracovníka?

R1: Je již pátým rokem ve funkci „koordinátorka péče o dárce“. Humanitární obor vystudovala a zaujal ji natolik, že se rozhodla najít si práci v tomto oboru.

R2: Zastává třetím rokem pozici koordinátorky poskytování humanitární pomoci v České republice. Jak říká, práci žije a odjakživa chtěla pomáhat druhým. Začínala jako

---

⁹⁵ KOHOUTEK, R.. *Dotazník jako průzkumná metoda* [online]. 2008[cit. 26-1- 2013]. Dostupné z www: < <http://rudolfkohoutek.blog.cz/1002/dotaznik-jako-pruzkumna-metoda>>.

dobrovolnice na různých charitativních akcích a po škole, když hledala práci, zkusila své štěstí u Diakonie.

2) Kdy byla založena Vaše organizace?

R1: „Organizace Člověk v tísni byla založena roku 1992 a vznikla v okruhu válečných zpravodajů a novinářů, kteří se věnovali zahraničí. Už nechtěli přivážet do České republiky pouze informace, ale chtěli pomáhat lidem, které potkali na svých misích a výjezdech a nežili v dobrých podmínkách. Rozhodli se tedy, že začnou vyvážet pomoc těmto lidem.“

R2: „První zmínky o organizaci se datují již někdy kolem roku 1903, kdy společnost Česká Diakonie fungovala jako spolek pro ošetřování nemocných a chudých, tato původní verze organizace fungovala až do roku 1952, ale v tomto roce stát všechny podobné organizace zrušil. Diakonie pak znovu začala fungovat 1. června v roce 1989.“

3) Za jakých podmínek poskytujete humanitární pomoc a jaký typ pomoci poskytujete?

R1: „V ČR je to při povodních (v zahraničí působíme jinak). Typů pomoci může být hned několik. Vždy je nutné provést analýzu potřeb zasažených obyvatel mimořádnou událostí a dle toho vybereme typ pomoci, který v dané situaci poskytneme. Pro tyto případy máme zřízenou povodňovou komisi, která na základě dat, získaných od našich spolupracovníků, vyslaných do terénu zjišťovat potřeby jednotlivých obyvatel, rozhoduje o typu pomoci a například o příspěvcích pro jednotlivé domácnosti. Poskytujeme jak pomoc finanční, tak fyzickou, kdy například pomáháme s opravami domů. Dále také děláme koordinaci pomoci při mimořádné události. Zatím jsme pomáhali při 6 větších povodních v České republice.“

R2: Respondentka z Diakonie odpovídala téměř stejně jako respondentka z Člověka v tísni. „V rámci české humanitárky poskytujeme pomoc především při mimořádných událostech, tj. především při povodních v ČR. Založili jsme projekt s názvem „Odolná obec“. Hlavním smyslem tohoto projektu je snižování následků katastrof pro obce ohrožené povodněmi. Cílem projektu je pojmenování rizik, vytvoření možných opatření a posílení bezpečného života občanů v rizikové lokalitě. Nedílnou součástí projektu je sestavení povodňového plánu a vytvoření databáze důležitých kontaktů. A aby byl

projekt úspěšný, je velmi důležitá úzká spolupráce s danou obcí a to s jejím vedením a samosprávou.“

4) Jaké byly nejčastější situace za posledních 15 let, kdy jste humanitární pomoc poskytovali?

- k jakému vývoji poskytování HP v tomto období u Vás došlo?

R1: Na tuto otázku odpovídá, že nejčastějšími mimořádnými událostmi v České republice, při kterých pomoc poskytovali, byly povodně. A jak již bylo řečeno u otázky č. 3, pomáhali za tento časový úsek celkem 6x. Na doplňující otázku o vývoji poskytování humanitární pomoci uvádí, že zcela jistě muselo dojít k profesionalizaci pomoci oproti počátkům a jednoznačně metodice pomoci.

R2: „V České republice jsme poskytovali pomoc pouze při povodních. Určitě došlo k modernizaci, která je nezbytná proto, aby naše pomoc mohla být vykonávána efektivně. V této době internetu je jednodušší například oslovit větší masy lidí, nežli v minulosti. Jediné, co se u nás v organizaci nemění je touha pomáhat druhým.“

5) Jaká jsou podle Vás úskalí poskytování humanitární pomoci?

R1: „Nedělám přímo humanitárku, ale vidím to v neschopnosti pomoci všem.“

R2: „Jedno z největších úskalí je zajisté financování. Dalším problémem jsou lidské zdroje a to v bodě, kdy třeba právě například nejsou finanční prostředky na jejich řádné proškolení a tudíž je leckdy spolupráce s nimi pak složitá.“

6) Jaké jsou zdroje financování Vaší činnosti?

R1: Máme pár stálých finančních zdrojů a většina z příjmů od těchto zdrojů je získávána na konkrétní projekty. Důležitými finančními zdroji naší organizace jsou prostředky vyzískané od Evropské unie, dále ze státního rozpočtu České republiky, zahraničních vlád a agentur OSN. Dalšími přispěvateli jsou jednotlivci, firmy, dárci a některé finanční prostředky pocházejí z naší vlastní činnosti.“

Pozn. autorky práce: „Z webových stránek Člověka v tísni jsou použity grafy v podkapitole o financování neziskových organizací, kde je velmi přehledně vidět, kolik

činily celkové příjmy a z jakých zdrojů a kolik byly celkové výdaje a kam byly rozděleny.“

R2: Uvádí jako jediný zdroj financování své činnosti dárce.

7) Co považujete za svůj největší úspěch?

R1: „Příběhy tisíců lidí, kterým jsme mohli snad i mým přispěním pomoci, umožnit lepší život.“

R2: „Za největší úspěch naší organizace považuji zvyšování odolnosti českých komunit v průběhu preventivního projektu Odolná obec. Je velice povzbuzující vidět, že vaše práce má nějaký smysl a neustále se zlepšujeme a posouváme dál.“

8) Jaké jsou cíle Vaší organizace?

R1: Cílů jako organizace máme opravdu mnoho. Chceme se samozřejmě zlepšovat po všech stránkách. Chceme jako organizace růst a mít více profesionálních zaměstnanců a dobrovolníků, kteří budou poskytovat pomoc na vysoké úrovni, co nejvíce lidem, kteří to potřebují. Chceme se dostat do povědomí, v pozitivním slova smyslu, co nejvíce občanům a získávat jejich důvěru a to ať z důvodu toho, že když nás budou potřebovat, aby se na nás nebáli obrátit, ale také těm občanům, kteří chtějí pomáhat, ale například v neziskové organizaci nemají důvěru. Chceme se podílet na vytváření společnosti, kde rasové, etnické, nebo jiné odlišnosti nejsou zdrojem konfliktu, ale naopak obohacení pro nás všechny.“

R2: „Pomáhat, co nejvíce lidem. Neustále se zlepšovat a zdokonalovat.“

9) Považujete současný stav poskytování HP za korektní, či byste doporučili zlepšení?

R1: Zde se respondentka vyhnula přímé odpovědi, že tento stav neumí bohužel sama posoudit.

R2: „Zcela jistě má své rezervy, a to minimálně ze strany českého státu.“

6.2.2 Státní subjekt

Na tento rozhovor bylo složitější sehnat vhodného respondenta, který by byl ochotný zodpovědět pár otázek. Ze státní správy se rozhovor uskutečnil tedy pouze jeden, ale i to nám postačí pro účely porovnání humanitární pomoci ze strany státu a ze strany NNO. Ochotným respondentem byl pan Pavel Vonásek z organizace Národní základna humanitární pomoci (dále jen NZHP).

(Národní základna humanitární pomoci Hasičskému záchrannému sboru ČR umožňuje efektivněji přijímat technickou a věcnou pomoc, která je poskytnutá České republice, institucím, firmám, občanům a jiným příjemcům. Umožňuje organizovat její urychlené převzetí, roztřídění a případné uskladnění; zabezpečit efektivní shromáždění, expedici a dopravu věcné a materiální pomoci do zahraničí tam, kde jí bude zapotřebí.)⁹⁶

1) Jaká je Vaše pracovní pozice a jak dlouho na dané pozici působíte?

R3: „Vedoucí NZHP. Pracuji zde od roku 2007.“

2) Za jakých podmínek poskytujete humanitární, či sociální pomoc a jaký typ pomoci poskytujete?

R3: „Humanitární pomoc poskytujeme nejčastěji zemím, kde došlo přírodním katastrofám – jakou jsou povodně a zemětřesení. To platí i pro ČR.“

3) Komu je pomoc nejčastěji směřována?

R3: „Státům, které o pomoc požádají cestou Ministerstva zahraničních věcí. V ČR žádá většinou ústřední krizový štáb, pomoc je směřována jednotlivým krajům a postiženým lokalitám, cestou HZS ČR.“

4) Jaké byly nejčastější situace za posledních 15 let, kdy jste humanitární pomoc poskytovali?

- k jakému vývoji poskytování HP v tomto období u Vás došlo?

---

⁹⁶ NZHP. *Hzscr.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z: WWW, <<http://www.hzscr.cz/clanek/narodni-zakladna-humanitarni-pomoci-720509.aspx>>.

R3: „V zahraničí jsme například působili na Ukrajině při občanské válce, na Balkáně při uprchlické krizi, ... A u nás v ČR to bylo především v roce 2010 a 2013 při povodních.“

„Hlavním impulzem pro vybudování centrální kapacity humanitární pomoci ve formě NZHP Zbiroh, byly katastrofální povodně na Moravě -1997 a v Čechách - 2002, kdy ve státních úřadech a organizacích vládl velký chaos a nebyly stanoveny přesné kompetence a úkoly jednotlivých resortů.“

5) Jaká jsou podle Vás úskalí poskytování humanitární pomoci?

R3: „Problémy s tranzity přes jiná území, doprava, technické poruchy. Dalším úskalím je vyhledání konečného příjemce žádající strany a jeho kompetentnost. A také jsou značná úskalí při letecké přepravě (nakládece a vykládece) a s tím související příprava způsobu balení.“

6) Jaké jsou zdroje financování Vaší činnosti?

R3: „Státní rozpočet, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zahraničních věcí.“

7) Co považujete za svůj největší úspěch v oblasti poskytování pomoci?

R3: „Poskytnutí materiálu a věcných prostředků pro Ukrajinu ve spolupráci se SSHR a vládou ČR a dalšími příspěvkovými organizacemi (Člověk v tísni, Adra..)

8) Jaké jsou cíle Vaší organizace?

R3: „Kvalitativně i kvantitativně posilovat materiálové zdroje a zásoby, které je možno poskytovat jako humanitární pomoc postiženým zemím.“

9) Považujete současný stav poskytování HP za korektní, či byste doporučili zlepšení a jaké by zlepšení mělo být?

R3: „Zlepšovat se dá vždy – například rychlejší přenos informací od zámyslu až ke konečnému rozhodnutí, nebo lepší komunikace mezi organizacemi, které jsou pověřeny přípravou a realizací HP.

Další možnost zlepšení vidím v rychlejší refundaci finančních prostředků potřebných k obnově materiálových zdrojů a zásob.“

6.3 Závěr výzkumu

Cílem výzkumu této práce bylo zjistit, kdy, jak a komu je HP poskytována v České republice, kde respondenti vidí slabiny poskytování humanitární pomoci a z čeho jsou financováni. Dílčím cílem bylo zjistit možné rozdíly mezi státním sektorem a NNO.

Každého k této práci vedla jiná motivace, spojuje je ale chuť pomáhat druhým. Důležitá je spolupráce lidí v tomto procesu. Respondent R3 uvedl v jedné své odpovědi, že největší úspěchem bylo poskytnutí pomoci na Ukrajinu, a to ve spolupráci se SSHR a vládou ČR, ale i s neziskovými organizacemi. Zde je vidět, jak jsou všechny tyto sektory propojené a vycházejí si vstříc. Každý má své místo a svůj specifický úkol při poskytování pomoci v mimořádných situacích.

Výzkumem také zjišťujeme, že v České republice tyto organizace zasahují nejčastěji při povodních. Každá organizace poskytuje rozdílnou pomoc a to materiální, finanční, ale i fyzickou. Aby zjistili, komu a jak nejlépe pomoci, provádějí organizace analýzy, ze kterých pak vyplyne, jaký typ pomoci by bylo do zasaženého území vhodné poslat a poskytnout.

V odpovědi na otázku, kde spatřují respondenti možná úskalí humanitární pomoci a dále, kde by doporučili zlepšení se státní i nestátní sektor shodují v tom, že jedním z největších úskalí je financování humanitární pomoci. R3 také dodává, že spatřuje jedno z největších úskalí v dopravě pomoci a dalším problémem bývá vyhledání konečného příjemce žádající strany a jeho kompetentnost. Respondentky z NNO udávají, že při jejich činnosti jsou také častým úskalím lidské zdroje, kdy pracovníkům, nebo dobrovolníkům chybí dostatečná kvalifikace na to, aby jejich práce byla efektivní a profesionální. Dle těchto odpovědí se dá vyvodit, že zatímco státní sektor trápí spíše logistika a technická stránka věci, v NNO jsou největším problémem lidské zdroje a jejich profesionalizace.

Jedna z dalších otázek byla „Jaké jsou cíle Vaší organizace?“ Zde se odpovědi státního sektoru a NNO rozcházejí. Zatímco respondentky R1 a R2 spatřují cíl organizace pomáhat, co nejvíce lidem, ale na profesionální úrovni. Tudíž jejich cílem je proškolení své pracovníky a neustále se zlepšovat, k čemuž jsou potřeba finanční zdroje, respondent R3 odpovídá, že hlavním cílem je posilovat – materiální zdroje, a to na takové úrovni, aby je bylo možno poskytovat jako humanitární pomoc postiženým zemím.

Financování těchto organizací bylo další otázkou. Zde se všichni respondenti shodují v bodě, kdy uvádějí jako zdroj financování rozpočet České republiky. Zatímco neziskové organizace čerpají ještě z dalších zdrojů, jako jsou fondy Evropské unie, dárci a zdroje z vlastní činnosti. Základna humanitární pomoci je financována především státem (rozpočet ČR, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zahraničních věcí.)

Poslední položená otázka se týkala, osobního posouzení korektnosti současného stavu poskytování humanitární pomoci, popřípadě kde by respondenti doporučili zlepšení. K této otázce se první respondentka nevyjádřila, takže by šlo zřejmě vyhodnotit současný stav poskytování pomoci za korektní, protože kdyby měl nějaké výrazné slabiny, předpokladem je, že by na to respondentka upozornila. Druhá respondentka uvedla největší slabinu, spolupráci českého státu s jejich organizací – v této odpovědi se respondentka shoduje s respondentem R3, který také uvádí, že by uvítal zlepšení komunikací mezi organizacemi, které HP poskytují.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo specifikovat možnosti poskytování humanitární pomoci na území České republiky, a to jak z pohledu neziskových, tak státních organizací a zhodnocení jejich současné činnosti. Zde se autorka práce domnívá, že tento cíl byl splněn. V teoretické části práce byly zaznamenány nejznámější NNO působící na území České republiky a dále také byly v této části práce rozebrány státní subjekty, které zasahují při mimořádných událostech a poskytují zasaženému obyvatelstvu humanitární pomoc. K naplnění hlavního cíle této práce také posloužily řízené rozhovory, které se nacházejí v praktické části práce a které sloužily ke zmapování aktuální činnosti organizací v ČR.

Dalším z určených cílů byla charakteristika vývoje poskytování humanitární pomoci z delšího časového horizontu a zmapování nejčastějších mimořádných událostí na našem území, vyžadující poskytnutí humanitární pomoci. K jejich naplnění nám sloužila celá teoretická část, která se věnovala historii HP, formám HP, nebo i legislativě HP. Tyto informace nás uvedly do problematiky humanitární pomoci a sloužily i jako úvod do vývoje humanitární pomoci. Tomuto dílčímu cíli byla ještě dál věnována pozornost v řízených rozhovorech. Druhého dílčího cíle, kterým bylo téma mimořádných událostí na našem území bylo také dosaženo. V teoretické části mu byla věnována třetí kapitola, kde je toto téma celkem obsáhle zpracováno. Opět mu ale byla věnována pozornost i v praktické části práce při řízených rozhovorech.

Práce se zabývala problematikou, která je v dnešní době velmi aktuální a bohužel i do budoucna stále aktuální bude, protože mimořádných situací neubývá, ale spíše přibývá. Pokud se stále najdou lidé, kteří budou chtít druhým pomáhat, situace mohou být udržitelné. Dle získaných informací, které jsou v práci zaznamenány je vidět, že se humanitární pomoc neustále zdokonaluje a modernizuje. Tím pádem je možné pomáhat více a více lidem, kteří tuto pomoc potřebují.

V bakalářské práci byly popsány základní pojmy a to principy, cíle, nástroje a formy poskytování humanitární pomoci. Byl vysvětlen postup uvolňování zásob humanitární pomoci státních i nestátních organizací v jednotlivých fázích mimořádných událostí.

Bakalářská práce popisuje i jednotlivé organizace, v jejichž gesci je poskytování humanitární pomoci. Neziskových organizací na našem území působí opravdu mnoho a stále přibývají. (Pro představu o nárůstu neziskových organizací nám může posloužit statistika z webu zabývajícím se NNO – v roce 1990 bylo na našem území 3 879 NNO a v roce 2016 jich bylo již 128 002.⁹⁷)

Dále jsou vyjmenovány nejčastější mimořádné události, které se vyskytují na území České republiky a fáze, kdy a jak pomáhají organizace. Pro přehlednost mimořádných událostí a jejich možných dopadů nám v kapitole slouží přehledná tabulka.

V závěru této práce jsou i vyhodnoceny řízené rozhovory se zástupci některých neziskových organizací, které se zabývají poskytováním humanitární pomoci. K řízeným rozhovorům bylo vybráno 8 neziskových organizací a 4 státní subjekty, které byly osloveny. Z těchto organizací ale byly ochotny poskytnout rozhovor pouze 3 organizace, ostatní rozhovor odmítly. Jako největší problém se u NNO ukázalo vlastní financování těchto organizací; dalším problémem jsou lidské zdroje, jak jejich kvalifikace, tak jejich financování. U státních organizací pak jde spíše o potíže s dopravou humanitární pomoci a vyhledáním kompetentního příjemce této pomoci, ale toto se týká poskytování HP do zahraničí.

Práci na podobné téma bylo napsáno v minulosti již nespočet, domníváme se ale, že i tato práce by mohla sloužit jako studijní, či informační podklad čtenářům, které toto téma zajímá, a mají zájem se dozvědět především informace o fungování humanitární pomoci na území České republiky. Byly získané hodnotné postřehy a názory od profesionálů, kteří v humanitární sféře již nějakou dobu působí. Celá práce je založena na faktických informacích získaných z důvěryhodných zdrojů.

---

⁹⁷ Statistika neziskovek. *Neziskovky.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z: WWW.< http://www.neziskovky.cz/clanky/511_695/fakta_statistika-postu-nno.>.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BAŠTECKÁ, B. Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy. Praha: Grada, 2005, s. 191-192. ISBN 80-247-0708-X
2. DOLEŽEL M., KYSELÁK J., MIKA O. J., NOVÁK J.: Základy ochrany obyvatelstva, Palackého universita v Olomouci, 2014, 208 stran, ISBN 978-80-244-4268-6
3. DOSTÁL, J. Využití nevládních neziskových organizací na příkladu zvládnání povodní. In MAREŠ, M.; REKTOŘÍK, J.; ŠELEŠOVSKÝ, J. Krizový management: případové bezpečnostní studie. Praha: Ekopress, 2013, 184 s. ISBN 978-80-86929-92-7
4. HOKROVÁ, M.; TÁBORSKÁ S. Globální problémy a rozvojová spolupráce. Praha: Rozvojovka, Člověk v tísni, 2005, 156 s. ISBN 978-80-8696-155-2
5. HOSKOVCOVÁ, Simona. Psychosoc
6. Iální intervence. 1. Praha: Karolinum, 2009, 186 s. ISBN 978-80-246-1626-1
7. JIA, H.; ORDÓÑEZ, F.; DESSOUKY, M. A modeling framework for facility location of medical services for large-scale emergencies. IIE Transactions, 2007, s. 65. DOI 10.1080/07408170500539113
8. KAVAN, Š. Bezpečná společnost a voda. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, 128 s. ISBN 978-80-87472-79-8
9. NAVRÁTIL, L. Ochrana obyvatelstva. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 2006. 57 s. ISBN 80-7040-794-8.
10. PRINCOVÁ, K. Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování. Vyd. 1. Olomouc: Caritas - Vyšší odborná škola sociální Olomouc, 2012, 121 s. ISBN 978-80-87623-04-6
11. ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V., HANUŠKA, Z.: Integrovaný záchranný systém. 1. vyd. Ostrava. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2005. 157 s. ISBN 80- 86634-65-5
12. TETŘEVOVÁ, L. Veřejná ekonomie. 1. vydání. Příbram: Professional publishing, 2008. s. 46. ISBN 978-80-86946-79-5

Elektronické zdroje:

13. ADRA. *Adra* [online]. Adra, 2014 [cit. 2017-05-27]. Dostupné z: WWW<<https://www.adra.cz/pomoc-v-cr.>>.
14. ANALÝZA. *Slovník cizích slov* [online]. [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/analyza.>>.
15. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. ČČK [online]. Český červený kříž, 2017 [cit. 2017-05-27]. Dostupné z: WWW.<<https://www.cervenyriz.eu/cz/cinnost.aspx.>>.
16. ČLOVĚK V TÍSNI. *Člověk v tísni* [online]. Praha: Člověk v tísni, 2013 [cit. 2017-05-28]. Dostupné z: WWW:<<https://www.clovekvtsni.cz/cs/pomahame-v-cr.>>.

17. ČLOVĚK V TÍSNI. *Člověk v tísní* [online]. Praha: Člověk v tísní, 2013 [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: WWW.<<https://www.clovekvtsni.cz/cs/jak-hospodarime.>>.
18. DIAKONIE. *Diakonie* [online]. Diakonie ČCE, 2017 [cit. 2017-05-28]. Dostupné z: WWW.<<http://diakoniespolu.cz/co-delame/>>.
19. DRUHY A FÁZE HUMANITÁRNÍCH KRIZÍ. *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. 2016 [cit. 2016-12-05]. Dostupné z: http://WWW.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html>.
20. ECHO. *Eur-lex.europa* [online]. 2016 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z: WWW.<<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:r10003>>.
21. HENRI DUNANT. ČBDB [online]. 2016 [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: [www.<http://www.cbdb.cz/autor-27335-henri-dunant.](http://www.cbdb.cz/autor-27335-henri-dunant.)>.
22. HUMANITÁRNÍ POMOC. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: [wwwhttp://www.mvcr.cz/clanek/humanitarni-pomoc.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/humanitarni-pomoc.aspx).
23. HUMANITÁRNÍ POMOC. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/humanitarni-pomoc.aspx>>.
24. HUMANITÁRNÍ POMOC. Jak se pomáhá. *Humanitární pomoc* [online]. 2016 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: WWW.<<http://www.humanitarnipomoc.cz/jak-se-pomaha.>>.
25. HUMANITÁRNÍ POMOC. *Význam slova* [online]. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: [www.<http://www.vyznam-slova.com/Humanit%C3%A1rn%C3%AD%20pomoc.](http://www.vyznam-slova.com/Humanit%C3%A1rn%C3%AD%20pomoc.)>.
26. CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA. *Charita Česká republika* [online]. VIZUS, 2017 [cit. 2017-05-28]. Dostupné z: WWW< <http://www.charita.cz/>>
27. KOMPARACE. *Slovník cizích slov* [online]. [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW:< http://slovník.cizich.slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=komparace&typ_hledani=prefix>.
28. MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI [online]. Smartware s.r.o, 2017 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW.< <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>>.
29. MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI. *Portál BOZP* [online]. ERGOWORK, 2014 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW<(<http://www.portalbozp.cz/mimoradne-udalosti/>)>.
30. MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI. [online]. Smartware s.r.o, 2017 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: WWW.<<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>>.
31. MZV. *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. KAKTUS Software, spol. s r.o., 2010 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW.<http://www.mzcr.cz/dokumenty/poskytovani-humanitarni-pomoci-v-cr_11293_1638_3.html>.
32. MV ČR. Pravidla dobrovolnické pomoci při mimořádných událostech. 2013 [online], s. 10.

33. MZV. *MZV* [online]. MZV, 2017 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: http://WWW.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html.>.
34. NZHP. *Hzscr.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z: WWW, <<http://www.hzscr.cz/clanek/narodni-zakladna-humanitarni-pomoci-720509.aspx>>.
35. PSYCHOSOCIÁLNÍ INTERVENČNÍ TÝM JIHOČESKÉHO REGIONU, Psychosociální intervenční tým URL: <http://hzscb.cz/download/upload/psycho/letakPSYCHOSOC_POMOC Květen 2017.>.
36. REŠERŠE. *Slovník cizích slov* [online]. [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/reserse>>.
37. ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE. *Rozvojovka* [online]. CZECHIA.COM, 2017 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW <<http://www.rozvojovka.cz/rozvojova-spoluprace>>.
38. ŘÍZENÝ ROZHOVOR. *Managementmania* [online]. 2016 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW. <<https://managementmania.com/cs/rizeny-strukturovany-rozhovor>>.
39. SSHR. *Státní správa hmotných rezerv* [online]. SSHR, 2009 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: WWW <http://www.sshr.cz/pro_verejnou_spravu/Stranky/dalsi_vecne_zdroje_v_pusobnosti_sshr.aspx>.
40. STATISTIKA NEZISKOVEK. *Neziskovky.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-06-15]. Dostupné z: WWW. <http://www.neziskovky.cz/clanky/511_695/f>.
41. THE SPHERE PROJECT. *The Sphere Project* [online]. 2017 [cit. 2017-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.sphereproject.org/blog/what-will-2017-bring-for-humanitarian-standards/>>.
42. USAR: Historie vzniku obřadu USAR. *USAR* [online]. 2006 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z: WWW. <<http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=90>>.
43. ZÁKON 151/2010 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, 2017 [cit. 2017-06-01]. Dostupné z: <https://WWW.zakonyprolidi.cz/cs/2010-151>.>.
44. ZÁKONY PRO LIDI. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: WWW. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.>.

Legislativní dokumenty

45. ZÁKON 273/2008 SB. O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2017 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z: WWW. <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>>.
46. ZÁKON 320/2015 SB. O HASIČSKÉM ZACHRNANÉM SBORU ČESKÉ REPUBLIKY A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKON. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2017 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z: WWW <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>>.
47. ZÁKON 374/2001 SB. O ZDRAVOTNICKÉ ZÁCHRANNÉ SLUŽBĚ, VE ZĚNNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS,

- 2017 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z:WWW<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-374>>.
48. ZÁKON 374/2011 SB. O ZDRAVOTNICKÉ ZÁCHRANNÉ SLUŽBĚ, VE ZNĚNÍ POZDĚŠÍCH PŘEDPISŮ. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2017 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z:WWW< <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

Seznam zkratk

Atd.	a tak dále
Č.	číslo
ČČK	Český Červený kříž
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
HP	Humanitární pomoc
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	integrovaný záchranný systém
IOM	International organization for migration
Např.	například
NNO	Nestátní nezisková organizace
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
SSHR	Státní správa hmotných rezerv
UNHCR	The UN refugee agency
UNICEF	United Nations Children's Fund)
WFP	World food programme
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č.1: Příklady mimořádných událostí v ČR a jejich dopadů.....	31
--	----

Přílohy

Otázky k řízeným rozhovorům

2) Jaká je Vaše funkce v organizaci? A co je Vaší motivací pro výkon humanitárního pracovníka?

2) Kdy byla založena Vaše organizace?

3) Za jakých podmínek poskytujete humanitární pomoc a jaký typ pomoci poskytujete?

4) Jaké byly nejčastější situace za posledních 15 let, kdy jste humanitární pomoc poskytovali?

- k jakému vývoji poskytování HP v tomto období u Vás došlo?

5) Jaká jsou podle Vás úskalí poskytování humanitární pomoci?

6) Jaké jsou zdroje financování Vaší činnosti?

7) Co považujete za svůj největší úspěch?

8) Jaké jsou cíle Vaší organizace?

9) Považujete současný stav poskytování HP za korektní, či byste doporučili zlepšení?